

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Əhali banklardan
əmanətlərini
niyə geri
çəkir?
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 oktyabr 2024-cü il Çərşənbə № 193 (8566) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Bu baş verməli idi..."

Yağan yağışlar paytaxtda və ətraf ərazilərdə ciddi problemlər yaradıb

yazısı səh.3-də

Əli Kərimliyə sərt ittihamlar

yazısı səh.7-də

Ağadadaş Ağayev həbs cəzası ala bilər

yazısı səh.4-də

İrəvanı yeni müharibəyə belə hazırlayırlar

yazısı səh.8-də

Meyxanaçı və iki qadın yanaraq öldü

yazısı səh.4-də

Partiyalar üç aydan bir bu qədər vəsait alacaq

yazısı səh.10-da

Erməni prezidentin "yuxuları": Xankəndinə qayıdış...

yazısı səh.12-də

Bağca müəllimlərinin "gözdən pərdə asmaq" imtahanı

yazısı səh.13-də

"Rusiya Bakı üçün mühüm layihədən imtina edir" iddiası

yazısı səh.14-də

Gələn il universitetlərə qəbul planı artırılacaq?

yazısı səh.13-də

Dünya üçün "X günü" - sosial şəbəkənin sonu?

yazısı səh.15-də

Parlamentdə mühüm müzakirələr

yazısı səh.11-də

BAYDENİN MƏKTUBUNDAKI "BU İL VƏ GÜZƏŞT..." ŞİFRƏLƏRİ

ABŞ lideri sülh sazişi üçün qarşılıqlı kreativlik və güzəşt tələb edir, bu il imzalamağa tələsdirir; spiker Simonyan da hiyləgər gediş etdi - analitiklərə görə, Azərbaycan Prezidenti son sözünü açıq şəkildə çatdırdı

yazısı səh.9-da

AMEA-da üzə çıxan korrupsiya - Mehdiyevi çətin suallar gözləyir

Akademiyanın sabiq prezidenti cinayət işi açılması barədə məlumatsız olduğunu deyir; korrupsiya əməlləri sübut olunacaqsa, bir çox həbslər görə biləcəyik... yazısı səh.6-da

Eldar Mahmudov
İspaniya
mülkləri
iddiasına susur

yazısı səh.4-də

Maykl Karpenier

ABŞ
diplomatının
Bakıdan
apardığı
mesajlar

yazısı səh.5-də

MSK yenidən
formalaşacaq
- Məzahir
Pənahov
postunda qalır

yazısı səh.7-də

Prezident Azərbaycanla Rusiya arasında sazişi təsdiqlədi

Bu il avqustun 19-da Bakı şəhərində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Rusiya Federasiyası Hökuməti arasında səhiyyə, tibb təhsili və tibb elmi sahələrində əməkdaşlıq haqqında Saziş" təsdiq olunub.

Prezident İlham Əliyev bununla bağlı fərman imzalayıb. Fərmana əsasən, Saziş qüvvəyə mindikdən sonra Səhiyyə Nazirliyi onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin edəcək. Xarici İşlər Nazirliyinə isə Sazişin qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Rusiya Federasiyası Hökumətinə bildiriş göndərilməsi tapşırılıb.

Yağışla bağlı üç qurum birgə məlumat yayıb

Ölkə ərazisində müşahidə olunan yağışın səbəb olduğu fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində operativ tədbirlər həyata keçirilir.

Bu barədə Ekologiya və Təbii Sərvətlər, Fövqəladə Hallar nazirlikləri, Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti və Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin birgə məlumatında qeyd edilib.

Qeyd edilib ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidməti tərəfindən əvvəlcədən xəbər verildiyi kimi, ölkə ərazisində davam edən yağıntılı hava şəraiti günün ikinci yarısından etibarən Bakıda və Abşeron yarımadasında, axşam isə qərb rayonlarından başlayaraq əksər rayonlarda tədricən kəsiləcək.

Sinoptiklərin 22 oktyabr saat 9:00-a olan məlumatına görə, Bakıda və Abşeron yarımadasına düşən yağıntının miqdarı 86 mm (aylıq normanın 306%-i) təşkil edib.

Yağan intensiv yağıntılarla əlaqədar Bakı şəhəri və Abşeron rayonu ərazisində su basmış ərazilərdə yaranan problemlərin aradan qaldırılması üçün aidiyyəti qurumlar gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərir və birgə tədbirlər həyata keçirir.

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin qüvvələri hadisə ilə əlaqədar dərhal ərazilərə cəlb olunub, su basmış yerlərdən suyun çəkilərək kənarlaşdırılması, köməyə ehtiyacı olan vətəndaşların təhlisəsi və digər zəruri təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsini təmin edir.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti subasma ilə bağlı şəhər ərazisində, xüsusilə körpü, tunel və keçidlərdəki zəif nöqtələrin müəyyən edilməsi istiqamətində araşdırmalar aparıb. Şəhərdəki körpü, tunel və keçidlərdəki su nasoslarının gücləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıqlar verilib. Hazırda prospekt və küçələrdə yağış suları yığan şəbəkə və su kollektorlarının inventarizasiyası işləri aparılır, çatışmazlıqların müəyyən edilməsi, gələcəkdə bu kimi halların baş verməməsi və belə halların operativ şəkildə aradan qaldırılması məqsədilə tədbirlər həyata keçirilir.

Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin briqadaları yağış və kanalizasiya kollektorlarının təmizlənməsi, yığılan suların ərazilərdən çəkilməsi, yağışın səbəb olduğu fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində sisteməlik və operativ tədbirlər həyata keçirir.

"Qarabağ" - "Ayaks" oyununun hakimləri açıqlandı

UEFA Avropa Liqasının Liqa mərhələsinin 3-cü turunda keçiriləcək "Qarabağ" - "Ayaks" (Niderland) matcının hakimləri bəlli olub.

UEFA-nın rəsmi saytı xəbər verir ki, matçı Şotlandiyadan olan

hakimlər briqadası idarə edəcək.

Oyunun baş hakimi Nikolas Uolş olacaq. Ona Qraeme Stevart və Kalum Spence köməklik göstərəcək. Dördüncü hakim funksiyasını Kristofer Qraham yerinə yetirəcək.

Qeyd edək ki, oktyabrın 24-də Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda keçiriləcək oyun saat 20:45-də başlayacaq.

"Sabunçu keçidi"ndə iki nəfər boğuldu

Sabunçu rayonu ərazisində subasmaya məruz qalmış tuneldə iki nəfər boğularaq ölüb.

Fövqəladə Hallar Nazirliyi hadisə ilə bağlı məlumat yayıb.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu ərazisində subasmaya məruz qalmış tuneldə FHN-in əməkdaşları tərəfindən 1976-cı il təvəllüdü Şirinov Elnur Fazil oğlunun və 1995-ci il təvəllüdü Abbasov Köçəri Fərman oğlunun cəsədləri suyun altından çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Ərdoğan Gülənin ölümündən danışdı: "Allahın əzabı şiddətlidir"

"Törətdikləri cinayətlərin, yoldan çıxardıqları insanların, beynlərini yuduqları gənclərin, şəhid qanlarının hesabını ödəmədən bu dünyadan getdilər, lakin ilahi ədalətdən qaça bilməyəcəklər. Allahın əzabı şiddətlidir".

Bakupost.az Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, bu sözləri Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ədalət və İnkişaf Partiyasının iclasında FETÖ lideri Fətullah Gülənin ölümünə münasibət bildirərkən deyib.

Ərdoğan Güləni baş satqın adlandırıb: "Onun ölümü şəhidlərimizin ailələrinin ürəyinə bir az da olsa su səpdi".

R.T.Ərdoğan əlavə edib ki, rəhbərlik etdiyi dövlət heç vaxt qəyümlüğe, mafiyaya, terror təşkilatlarına, ədalətsizliyə, qanunsuzluğa boyun əyməyəcək.

Bu avtobusların hərəkət istiqaməti dəyişdirildi

İntensiv yağışlar nəticəsində tunellərin su ilə dolması bir sıra müntəzəm marşrutların fəaliyyətində dəyişikliklərə səbəb olub.

Bu barədə AYNA məlumat yayıb.

Məlumata görə, 191 nömrəli marşrut xətti: Q.Qarayev-Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Suraxanı rayon idarəsinə-dək fəaliyyət göstərir.

161 nömrəli marşrut xətti: Hövsan-Hövsan Zığ şosesi ilə hərəkət edərək Suraxanı istiqamətinə davam edir.

Koroğlu NMM-dən çıxan marşrut avtobusları Bakı Olimpiya Stadionu ərazisindən keçmədən Dəməgül prospekti ilə "Koroğlu" stansiyasının "piramida" çıxışı qarşısından fəaliyyətlərini davam etdirirlər.

"Bu dəyişikliklər səmərəsizliyin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə həyata keçirilib", - deyir agentlik bildirib.

Zakir Həsənov Qırğızıstana getdi

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Qırğızıstan müdafiə naziri general-leytenant Baktibek Bekbolotovun dəvəti ilə bu ölkəyə rəsmi səfər edib.

Bu barədə nazirlikdən məlumat verilib.

Bildirilib ki, səfər çərçivəsində general-polkovnik Z.Həsənovun bir sıra görüşlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Bu şəxslərə 6 min manat müavinət verəcək

"Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa dəyişiklik Milli Məclisin iclasında müzakirə edilib.

Qanunun 8-ci maddəsinə əsasən, sözügedən kateqoriyadan olan uşaqlar, habelə onların arasından olan şəxslər ilk dəfə işə düzələn zaman orta aylıq əmək haqqının beş mislindən az olmayan miqdarda birdəfəlik müavinətlə (5017,5 manat), habelə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş normalara uyğun paltar, ayaqqabı, yumşaq ləvazimat, avadanlıq və ya öz arzularına əsasən onların əvəzinə verilən pul kompensasiyası ilə (265 manat) təmin olunurlar.

Daha effektiv sosial təminat prinsipinin tətbiq edilməsi və digər qanunvericilik aktlarına uyğunlaşdırılması məqsədilə paltar, ayaqqabı, yumşaq inventar və avadanlıqların və ya onların əvəzinə verilən pul kompensasiyasının məbləğinin də sözügedən müavinətin tərkibinə daxil edilməklə birdəfəlik müavinətin hazırda ölkə üzrə orta aylıq nominal əmək haqqının məbləği nəzərə alınmaqla 6000 manat müəyyən edilməsi təklif olunur.

Müzakirələrdən sonra dəyişiklik səsverməyə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul edilib.

“Bu baş verməli idi...”

Yağan yağışlar paytaxtda və ətraf ərazilərdə ciddi problemlər yaratdı, bəzi əsas yollar bağlandı; “Yağış Bakını niyə bu günə saldı” sualına rəsmi cavablar

Oktaybrın 21-i axşamdan Bakıda və Abşeronda yağan yağışlar paytaxtda və ətraf ərazilərdə ciddi problemlər yaradıb, bəzi əsas yollar bağlanıb ki, bu da saatlarla davam edən tıxaclar yaranıb.

Bakının icra başçısı: “Proses göz qabağındadır...”

“Normadan artıq yağıntı olduğu zaman belə hal yaranabilir. Mən bu sözəndən qorxmuram”.

Bu barədə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov jurnalistlərə açıqlamasında paytaxtda yağıntının yaratdığı fəsadlara münasibət bildirərək deyib. Bakı meri bildirib ki, bu, təbii fəlakətdir: “Proses göz qabağındadır, normadan artıq yağıntı olub. İndi vəziyyəti təhlil etməliyik ki, niyə hansısa ərazidə xoşagəlməz mənzərə yaranıb. Ola bilsin, tikinti zamanı bəzi nöqsanlara yol verilib. Hər halda, birmənalı qiymət vermək hələ tezdir. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və digər strukturların nümayəndələri ilə birlikdə yığılıb yaranmış vəziyyəti təhlil edəcəyik və ondan sonra müəyyən tədbirlər görülməkdir”.

“Vəziyyətin bu həddə gəlib çatmasının ən əsas səbəbi...”

“Bir neçə gündür respublikanın əksər ərazilərində, o cümlədən paytaxt Bakıda yağan yağış illik normadan dəfələrlə artıqdır. Bu da tullantı sularının axıdılması, o cümlədən yağış sularının axıdılması üçün istifadə olunan kollektorlarda, borularda, təbii ki, problemlər yaranır. Əgər bu kollektorlar, borular məlum miqdar üçün nəzərdə tutulmuşdursa, ondan dəfələrlə çox su miqdarı şəhərimizin küçələrində yaranıbsa, belə hal baş verməli idi”.

Bunu isə Modern.az-a yağıntıların fəsadlarının aradan qaldırılması ilə bağlı danışan İri Şəhərlərin Bir-

leşmiş Su Təchizatı Xidmətinin mətbuat katibi Ceyhun Musaoğlu deyib. Onun sözlərinə görə, problemin kökünə nəzər saldıqda, vəziyyətin bu həddə gəlib çatmasının ən əsas səbəbi yağışın normadan artıq yağmasıdır. Digər tərəfdən, Bakı şəhərinin əksər ərazilərində fəaliyyət göstərən kollektorlar sovet dövründən qalan, bəziləri istismar müddətini bitirən borulardır. Təbii ki, bunlar zaman-zaman dəyişdirilir və dəyişdiriləcək. Yağış suları axıdan drenaj sistem və tullantı sularını axıdan sistem fərqli fəaliyyət göstərir. Amma bəzi yerlərdə drenaj sistemi ilə axıntı sularını aparan kollektorlar demək olar birləşib eyni funksiyanı yerinə yetirirlər. Bu da doğru deyil. Bunların da zaman-zaman bir-birindən ayrılması prosesi həyata keçiriləcək. Bununla yanaşı, biz 15, 20, 30 il əvvəl baxanda görürük ki, Bakıda 2 milyon əhali olub. Bu qədər tikintilər, evlər də yox idi. Amma bu gün Bakı şəhərində 5 milyondan çox əhali var. Tikintilərin də sayı yüz dəfələrlə artıb. Bunların içərisində həyət evlərinin sayı da artıb. Bu evlər də harada gəldi inşa olunub. Obyektlərin çoxu magistral xətlərin, su xətlərinin, kollektorların üzərində inşa olunub. Əksər kollektorlarımız qapalı vəziyyətdədir. Onların üzərinə beton tökülüb. Bütün bunlar baş verib. Bu gün Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (ADSEA) ona görə yaradılıb ki, bu neqativ vəziyyəti aradan qaldırsın. Əvvəl tək “Azərsu” var idi.

Bu gün isə ADSEA var. Bu agentliyin tərkibində 5 publik hüquqi şəxs, 1 xidmət fəaliyyət göstərir. Onlar İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatına xidmət edir. Onlardan biri Regional Su Meliorasiya Publik Hüquqi Şəxsidir. Bunlar onu deməyə əsas verir ki, bu kimi neqativ vəziyyətlər mütləq aradan qaldırılacaq”.

Ceyhun Musaoğlu vurğulayıb ki, yağıntılarla bağlı qurumlar gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərir: “Onsuz da İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin su və kanalizasiya sistemləri ilə məşğul olan qurumumuzun əməkdaşları gecə-gündüz fəaliyyətdədir. Su xətlərində baş verən qəzaların aradan qaldırılmasının saati olmaz. Bütün günü əməkdaşlarımız küçələrdədir, əhəlinin su keşiyini çəkirlər. Normadan artıq yağan yağışların yaratdığı fəsadlarla bağlı olaraq demək olar ki, bütün əməkdaşlarımız, rəhbərlik də daxil, hadisə yerindədir”.

Qurum rəsmisi bildirib ki, hər gün su-kanal idarələri drenaj sistemlərinin təmizlənməsi ilə

bağlı hesabatlar verir:

“Hər gün aparılan işlərlə bağlı foto və videolar təqdim edilir. Harada nə problem yaranırsa, tez zamanda aradan qaldırılır. Düzdür, problemlər yaşayırıq, amma bizim qəza xidmətimizin əməkdaşları həmin problemin həlli üçün anında hərə-

kətə keçirlər. Bəzən isə işçi qüvvəsi, texnika çatdırmaq olmur. Qobuda, Lökbatanda qayalarda suyun axıdılması üçün nəzərdə tutulan ciğırların üzərində evlər, restoranlar tikilib. Artıq su həmin ciğırlardan axıb kəmərlərə tökülür bilmir ki, son-
da dənizə tökülsün”.

Validəylərə xəbərdarlıq: “Azyaşlı məktəblilər...”

Yağan yağıntılar məktəblərdə şagirdlərin dərsmiyyətinə ciddi təsir etməyib. Bu barədə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi (MÜTDA) məlumat yayıb. Qeyd edilib ki, ölkə ərazisində müşahidə edilən yağıntılı hava şəraiti ilə əlaqədar yaranan xüsusi hallarla bağlı aidiyyəti qurumlarla birlikdə işçi qrup yaradılıb. Bildirilib ki, bununla yanaşı, hava şəraitinin yaratdığı fəsadların aradan qaldırılması və təhsil müəssisələrində tədris prosesinin fasiləsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq addımlar atılır: “Müşahidə edilən qeyri-sabit hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq xüsusilə azyaşlı məktəblilərin valideynlərini dərse gedən övladlarını nəzarətdə saxlamağa çağırır, təhsil müəssisələrinin rəhbərlərindən və valideynlərdən müvafiq təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etmələrini xahiş edirik”.

Davamlı yağışlar nəticəsində gecə saatlarında 123 nömrəli tam orta məktəbin heyətyanı ərazisini əhatə edən hasarın bir hissəsi uçub. Qeyd edilib ki, məsələ ilə bağlı dərhal müvafiq qurumlara müraciət edilib. Hadisə nəticəsində xəsarət alan olmayıb.

Su basmış yerlərdən suyun çəkilərək kənarlaşdırılması, bəzi idarələrdə köməyə ehtiyacı olan vətəndaşların təhlükəsiz əraziyə təxliyə edilməsi üçün Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Mühafizə Xidməti Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidməti və Bakı Regional Mərkəzinin köməyinə cəlb edilib. Görülmüş tədbirlərlə bir sıra idarələrdə suyun çəkilərək bağlanması təmin edilib, köməyə ehtiyacı olan 3-ü azyaşlı olmaqla 8 vətəndaşın təhlükəsiz əraziyə təxliyə edilməsi təmin edilib.

Yağışlar nə vaxt kəsəcək?

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi mövcud hava şəraitinin yol hərəkəti iştirakçıları üçün əlverişsiz olduğunu nəzərə alaraq, bir daha onları təhlükəsizlik qaydalarına ciddi əməl etməyə, yolların sürüşkən olması, görmə məsafəsinin məhdudlaşması və digər kritik hava şərtləri ilə əlaqədar sürücüləri ehtiyat tədbirləri görməyə çağırır.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən xəbəre görə, bu gün də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin şəhər bəzi şəhəratrafi ərazilərdə qısamüddətli az yağış yağacağı ehtimalı var.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Ağadadaş Ağayevi həbs cəzası gözləyə bilər

Xalq artisti Ağadadaş Ağayevin balta insidenti ilə bağlı cinayət işi məhkəməyə göndərilib. Məlumatla görə, balta insidenti ilə bağlı iki nəfər zərərçəkmiş şəxs qismində tanınıb.

Bunlar "MedEra" hospitalının mühafizəçisi Saleh Cəlilov və həmin hadisədə xəsarət alan Nəzakət Paşayevadır.

Məhkəmənin hazırlıq iclası oktyabrın 31-nə təyin edilib. İşə hakim Vüsal Tağıyev sədrlik edəcək.

Qeyd edək ki, hadisə bu il iyulun 23-də baş verib. Xalq artisti Ağadadaş Ağayevlə "MedEra" hospitalın mühafizəçisi Nureddin Cəlilov arasında insident baş verib. Ağadadaş Ağayev mübahisə etdiyi mühafizəçiye balta atıb, balta klinikada çalışan N.Paşayevaya dəyərək xəsarət yetirib. Mühafizəçi Nureddin Cəlilov isə xalq artistini döyüb.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 221.3 maddəsi ilə (Xuliqlınlıq - silahdan və ya silah qismində istifadə olunan əşyalardan istifadə edilməklə törədilməsi zərər çəkmiş şəxsə zor tətbiq olunması ilə, yaxud özgenin əmlakının məhv edilməsi və ya zədələnməsi ilə müşayiət olunduqda) cinayət işi açılıb.

Bu maddə ilə təqsirləndirilən şəxslər iki ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Meyxanaçı və iki qadın yanaraq öldü

Bakı-Qazax yolunun 246-cı kilometrliyində - Ucarın Alpout kəndinin ərazisində baş verən dəhşətli qəzada həyatını itirən və xəsarət alanların kimliyi müəyyənləşib.

Bakupost.az xəbər verir ki, hadisə

zamani Ucarın Qazıqumluq kənd sakini 1992-ci il təvəllüdlü Ayten Qüdəssərovanın idarə etdiyi "Peugeot" markalı avtomobili qarşıda gedən "KamAZ"a çırpılıb. Sonradan "Peugeot" markalı avtomobil tamamilə yanıb.

Nəticədə A.Qüdəssərova, sərnشینləri - Ucar rayon sakinləri 1961-ci il təvəllüdlü Gülsüre Hüseynova və 1986-cı il təvəllüdlü Asim Allahverdiyev hadisə yerində yanaraq ölüb. Digər sərnşinin 2007-ci il təvəllüdlü Səma Qüdəssərova xəstəxanaya yerləşdirilib, vəziyyəti ağırdır.

Bildirilir ki, qəzada həyatını itirən Asim Allahverdiyev Ucarda və ətraf rayonlarda meyxanaçı kimi tanınıb və Asim Ucarlı adı ilə fəaliyyət göstərmiş.

Hərbçini kim öldürüb?

Müdafiə Nazirliyinin N sayılı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçusu, əsgər Həsənov Murad Fuad oğlu odlu silahdan açılmış atəş nəticəsində həlak olub.

Hərbi Prokurorluqdan bildirilib ki,

daxil olmuş məlumat əsasında Qubadlı Hərbi Prokurorluğunun və Hərbi Prokurorluğun Kriminalistika və İnformasiya Texnologiyaları İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə və meyitə baxış keçirilib, iş üçün əhəmiyyət kəsb edən predmetlər maddi sübut kimi götürüldü və digər hərəkətlər icra edilib.

Fakt üzrə Qubadlı Hərbi Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılaraq şahidlər dindirilib, müxtəlif ekspertizalar təyin edilərək, icraya yönəldilmiş və təxirəsalınmaz zəruri istintaq hərəkətləri həyata keçirilib.

Hazırda istintaq davam etdirilir.

Azərbaycanda 11 il təhlükəsizlik naziri olmuş Eldar Mahmudovun ailə üzvlərinin xaricdə əmlakları olması barədə xəbərlər yenidən medianın diqqətinə düşüb. Bu barədə araşdırmaçı jurnalist Cavanşir Həsənlı məlumat yayıb.

Onun iddiasına görə, İspaniya məhkəməsi keçmiş milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun 3 övladının Mallorca adasında böyük miqdarda vəsaiti leqallaşdırması ilə bağlı faktları araşdırır.

İspaniya Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Prokurorluğu onları korrupsiya yolu ilə əldə edilmiş pullar hesabına Palma adasında 50 milyon avro dəyərində mülk və torpaq sahələri almaqda ittiham edir: "İttiham aktına görə mülklərin alışı Kalviada qeydiyyatdan keçmiş iki ispan şirkəti vasitəsilə həyata keçirilib və ümumilikdə 60-dan çox (Valldemossada 23, Kalviada 22 və Palmada 15) mülk əldə olunub. Təkcə Peguera kurort şəhərində 1 əmlaka 9 milyon avro ödənilib. Qeyd olunur ki, Mahmudovların mülklərinin bir neçəsi Anar Mahmudovun adına Seyşel adalarında qeydiyyatdan keçmiş SINALCO INVESTMENTS LIMITED şirkətinə məxsus Latviya hesabından bank köçürmələri yolu ilə ödənilib. Bu hesab üzərindən Anar Mahmudov Palma

şəhərinin Alexandre Rossello küçəsi 27A ünvanında 4,5 milyon avroya iiki mülk alıb. 206 kv.metr sahəsi olan mənzillər Eldar Mahmudovun qızı Xuraman Mahmudovanın adına alınıb. 101 kvadratmetr sahəsi olan daha bir mənzil Balearin elitar yaşayış kompleksi sayılan Plaza del Comtat del Rosselloda 444,960 avroya alınıb. Eldar Mahmudovun digər qızı Nərgiz Mahmudovanın adına 4,1 milyon avroya əmlak isə xarici görünüşünə görə turistlərin xüsusi marağını cəlb edən modernist üslublu Casa-sayas binasında əldə edib. Məbləğin bir hissəsi Seyşel adalarındakı şirkətə məxsus Latviya hesabından köçürmə yolu ilə ödənilib. Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Prokurorluğundan araşdırmasına görə, pulun böyük hissəsi Nərgiz Mahmudovaya məxsus və qardaşı Anarın köçürmələri hesabına maliyyələşən Palmanın Portals Nous qəsəbəsinə filialının hesabından götürülən üç nominativ çek vasitəsilə çatdırılıb. Bu mülk Balear Adaları Ali Ədalət Məhkəməsinin qərarına çox yaxındır. 2014-cü ilin aprelində isə Eldar Mahmudovun iki övladı Kalviada (Calvia) Sol de Mallorca səmtində bir milyon avroya altı mülk alıblar. Qiymət Anarın Latviyadakı şəxsi hesabından dörd bank köçürməsi yolu ilə ödənilib. Keçmiş nazirin övladları Londonda yaşasalar da,

Eldar Mahmudov İspaniya

mülkləri iddiasına susur

İspaniya məhkəməsi keçmiş milli təhlükəsizlik nazirinin övladlarının böyük miqdarda vəsaiti leqallaşdırması ilə bağlı faktları araşdırır

vun nə Beynəlxalq Bankla, nə də onunla hər hansı bir biznes əlaqəsi olmağını deyib. Halbuki Eldar Mahmudovun övladlarının Londonda məşhur "Harrods" dükanı yaxınlığında taxmini dəyəri 17.35 milyon funt sterlinqə (21,4 milyon dollar) alınmış bir ev də daxil olmaqla, dəbdəbəli mülklər əldə etməsi

barədə araşdırma yayılmışdı. Həmin mülkün - idman zalı, spa, kinoteatrlı dördmərtəbəli binanın Londonun varlı məhəllələrindən birində, Knightsbridge-də yerləşdiyi bildirilirdi.

Araşdırmada iddia olunur ki, bacı-qardaşın əldə etdiyi daşınmaz əmlaka Britaniyanın sahil şəhəri olan Paul və Bor-

nemut şəhərlərində yerləşən ofis mərkəzləri də daxildir. Ofislərin ümumi dəyəri 13,5 milyon funt sterlinq (16, 7 milyon dollar) təşkil edib.

Yeni iddialarla bağlı E.Mahmudov və ailəsinin hələ ki heç bir reaksiyası yoxdur.

Sabiq naziri uzun müddət sonra ilk dəfə ötən ilin noyabrında Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Mədəniyyət Mərkəzində Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Riad Əhmədovun vida mərasimində görünüb.

Xatırladaq ki, R.Əhmədov E.Mahmudovun bacısının həyat yoldaşı olub.

□ "Yeni Müsavat"

Ekosidə görə 15 ilədək həbs

Azərbaycanda ekosidə görə cinayət məsuliyyəti tətbiq ediləcək. Bu barədə məsələ Milli Məclisin iclasında müzakirəyə çıxarılan Cinayət Məcəlləsinə təklif olunan dəyişiklikdə əksini tapıb.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan Prezidenti tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təqdim edilmiş layihədə "Ekosid" anlayışının əlavə edilməsi və bu cinayəti törədən şəxslərin qanun çərçivəsində məsuliyyətə cəlb olunması təklif edilir.

Dəyişiklik ölkə ərazisində törədilən ekoloji cinayətlərə görə düzgün hüquqi qiymətləndirmənin aparılmasını və ekosistemin davamlı mühafizəsi üçün qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsini təmin etmək məqsədi daşıyır.

Məcəlləyə əlavə edilməsi təklif edilən maddəyə əsasən, bitki və ya heyvanlar aləminin kütləvi məhv edilməsi, atmosferin, torpaq və ya su ehtiyatlarının zəhərlənməsi, yaxud ekologiyaya ziyan vuran digər hərəkətlərin qəsdən törədilməsi, bu əməllər ekoloji fəlakətə səbəb olduqda və ya ekoloji fəlakətin baş verməsi üçün real təhlükə yaratdıqda on ildən on beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Müzakirələrdən sonra dəyişiklik səsverməyə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 21-də ABŞ prezidentinin xüsusi köməkçisi və Milli Təhlükəsizlik Şurasının Avropa üzrə baş direktoru Maykl Karpenterlə görüşündəki müzakirələr medianın diqqətindədir. Yada salaq ki, “Yeni Müsavat” ötən həftə diplomatik kanallara yaxın mənbəyə istinadən yaxın günlərdə ABŞ-dan Bakıya mötəbər heyət gələ biləcəyi xəbərini vermişdi və bu, təsdiqini tapdı. Buna qədər də ABŞ prezidenti Co Baydenin beynəlxalq iqlim siyasəti üzrə baş müşaviri Con Podesta Azərbaycana səfərdə olmuşdu. Təkcə oktyabr ayında ardıcıl olaraq Baydenin müşaviri və xüsusi köməkçiləri Bakıya təşrif buyururlar.

Milli Təhlükəsizlik Şurasının Avropa üzrə baş direktoru Maykl Karpenter bu vəzifəni 2024-cü ilin aprelindən icra edir. O, əvvəllər ABŞ-ın Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatında (ATƏT) səfəri vəzifəsində çalışıb. Karpenter zabıtdır, 2015-2017-ci illərdə Pentaqonda müdafiə nazirinin Rusiya, Ukrayna, Avrasiya və Adi Silahlara Nəzarət üzrə köməkçisinin müavini vəzifəsində çalışıb. Dövlət Departamentində Rusiya İşləri İdarəsinin direktor müavini, dövlət katibinin siyasi məsələlər üzrə müavininin xüsusi köməkçisi, Avropa təhlükəsizliyi və siyasi məsələlər ofisində siyasi-hərbi zabıt, Qafqaz və regional münasibətlər idarəsində müşavir vəzifələrində çalışıb. O, ABŞ-ın Polşa, Sloveniya və Barbadosdakı səfirliklərində də çalışıb.

180 dərəcə uzaqlaşmaqda ittiham edib. Amerika rəsmisi xəbərdarlıq edib ki, “Gürcü Arzusu” vətəndaş cəmiyyətini sarsıtmağa davam edərsə, seçkilər azad və ədalətli keçirilməyə, ABŞ “demokratik normaları pozanlara” qarşı tədbirləri davam etdirməyə.

Baydenin Bakıya göndərdiyi diplomatın əsas missiyası sülh razılaşması ilə bağlı Baydenin məktubunu yetisdirmək olsa da, aydındır ki, Bakının Vaşinqtonla bağlı son narazılıqları da diqqətdən kənar qala bilməz. Çünki son aylar ərzində ABŞ Konqresində, Dövlət Departamentində Azərbaycanın daxili işlərinə müdaxilə, beynəlxalq hüququn pozulması kimi qiymətləndirilən absurd müzakirələrin şahidi oluruq.

Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl

ABŞ diplomatının Bakıdan apardığı mesajlar

Bir ay ərzində Baydenin iki xüsusi nümayəndəsini Azərbaycan Prezidenti ilə görüşə gətirən səbəblər; təcrübəli diplomat Maykl Karpenter münasibətləri nizamlaya biləcəkmi?

məyə üstünlük verir. Çünki Paşinyanı öz “siyasi klublarında” görürlər. Ona görə bizə ədalətsiz münasibət sərgiləndi. Blinken hər dəfə çalışırdı ki, pozulan əlaqələri bərpa etsin. Son olaraq öz müavini Obrayenin davranışını kompensasiya etmişdi. Amma bugünlərdə konqresmenlərin müraciəti üzə çıxardı ki, bunu Blinken özü sifariş edibmiş. Yəni hazırkı ABŞ-Azərbaycan əlaqələri ziqzaqdır. Halbuki Azərbaycan ABŞ üçün

hərəkət etmişik, enerji təhlükəsizliyinin qorunmasında maraqlarımız ortaq olub, yəni bugünkü problemlər bizdən qaynaqlanmır. Sadəcə, indiki Bayden hökuməti Azərbaycanla dostluq etmir və səmimi deyil”. Bu fikirləri “Yeni Müsavat”a açıqlayan **Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası Mərkəzi İcra Aparatının rəhbəri Samir Əsədli**dir. Onun sözlərinə görə, indi Vaşinqtonda anlaşırlar ki, Bakını sıxanda daha da Moskva ilə yaxınla-

“Makronun da ağı başına gələcək”

“Amerika prezidenti Co Bayden Azərbaycan Prezidentinə məktub ünvanlayıb və sülh müqaviləsi haqqında danışılıb. Hesab edirəm ki, yaxın vaxtlarda Fransa prezidenti Emmanuel Makronun da ağı başına gələcək”. Parlamentin oktyabrın 22-də keçirilən iclasında deputat Siyavuş Novruzov belə deyib. “Hesab edirəm ki, yaxın zamanda o da məktub göndərəcək. O, elədiyi əməllərin hər birini etiraf etməklə yanaşı, Azərbaycan dövləti, Türk dünyası ilə gələcəkdə hər hansı əməkdaşlığın qurulmasına cəhd göstərəcək”, - deyərək bildirib.

Milli Məclisin vitse-spikeri Ziyafət Əsgərov da çıxışı zamanı ABŞ prezidentinin Azərbaycanın dövlət başçısına məktubundan, sülh sazişini imzalamağa çağırış etməsindən bəhs edib.

Ziyafer Əsgərov bildirdi ki, sülh müqaviləsini əngəlləyən Ermənistanın bəhanəsini əlindən almaq üçün biz nəqliyyat qovşaqlarının ayrıca müzakirə edilməsinə də razılaşıdıq: “Amma sonra yenə də Ermənistan növbəti bəhanələrə imza atdı. Qısa bir müddətdə sülh müqaviləsi necə imzalana bilər? Bu müqaviləni biz Paşinyanla yox, Ermənistanla imzalamaq istəyirik”. Z.Əsgərov xatırlatdı ki, vaxtilə Levon Ter-Petrosyan Lissabon sənədini imzalamadı, sənəddə Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkib hissəsi olaraq göstərildiyini və buna görə də sənədi imzalaya bilməyəcəyini bəhanə etdi. Ermənistanın Azərbaycana qarşı qaldırdığı iddiaların hamısında Dağlıq Qarabağla bağlı məsələ var. Hazırda Ermənistanın beynəlxalq məhkəmələrdə Azərbaycana qarşı qaldırdığı iddialarda “Dağlıq Qarabağ” ifadəsindən istifadə edilir. Bu halda sülh müqaviləsi necə imzalana bilər? Bir daha xatırlatmaq istəyirəm ki, Ermənistanın Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasının qarşısını alan bu ölkənin öz konstitusiyasıdır. Çünki Ermənistan Konstitusiyasında və Müstəqillik aktında “Dağlıq Qarabağ Ermənistan ərazisidir”, - deyərək qeyd var. Əgər sözügedən aktdan və konstitusiyadan “Dağlıq Qarabağ Ermənistan ərazisidir” ifadələri çıxarılmadıq halda sülh müqaviləsi imzalana bilməz”.

Vitse-spiker qeyd etdi ki, Paşinyan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığı halda, konstitusiyayı dəyişmir: “Alayımçıq sülh müqaviləsindən söhbət gedə bilməz, baxmayaraq ki, bizə Amerikadan, Fransadan təzyiqlər var. Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistanla yarımçıq sülh imzalaya bilmərik. Sonra Bayden gedəcək, biz Bayden axtaracağıq, axı sən bizə söz vermişdin, haradasan?”

Z.Əsgərov dedi ki, Prezidentin siyasəti Azərbaycan xalqının maraqlarına tam uyğundur və xalq bu siyasəti dəstəkləyir.

□ “Yeni Müsavat”

Rusiya mediası onun Kremlə qarşı sərt kurs tərəfdarı kimi xarakterizə edir. 2018-ci ildə o, Baydenlə birgə “Foreign Affairs” jurnalında “Kremlə qarşı necə duruş gətirməli” adlı birgə məqalə dərc ediblər. Karpenter “New York Times”, “Washington Post”, “Newsweek”, “Politico” və bir çox başqa qəzetlərdə “Rusiyanın bədxah təsirinə qarşı mübarizə” və “Niyə Putinin Belarusa təhdidinə göz yummaq olmaz” kimi məqalələrin müəllifidir.

Bu ilin mayında Karpenter Ermənistan parlamentində ABŞ-la dostluq qrupunun üzvlərini qəbul edib. Maykl Karpenter ABŞ-ın Ermənistanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə dəstəyini təsdiqləyib, Ermənistan və Azərbaycan arasında demarkasiya prosesini alqışlayıb. Görüşdə Nikol Paşinyan hökumətinin “Sülh kəşməsi” layihəsi də müzakirə edilib.

Karpenter son aylar “Gürcü Arzusu” hökumətini də sərt tənqidləri ilə seçilir, Gürcüstanı Avropaya inteqrasiyadan

şəhər sakinləri ilə keçirdiyi görüşdə də Azərbaycana qarşı təzyiqlərin və təhdidlərin davam etdiyini bəyan etmişdi. Prezident bu təzyiqlərin başında dayanan qüvvələrdən birinin Fransa ilə yanaşı ABŞ olduğunu demişdi. Bəllidir ki, Milli Məclisin 43 deputatı oktyabrın 5-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramova müraciət edərək, Amerika Birləşmiş Ştatları ilə münasibətlərə yenidən baxılması və müdafiə sahəsində əməkdaşlığa dair sazişlərə xitam verilməsini istəyiblər.

Bəs təcrübəli diplomat Bakı ilə münasibətləri nizamlaya biləcəkmi? ABŞ Azərbaycanın Vaşinqtonla bağlı narazılıqlarından hansı nəticələr çıxaracaq?

“Yeni Müsavat”a hazırkı Vaşinqton-Bakı əlaqələrini şərh edən professor Qabil Hüseynlinin fikrincə, ABŞ Cənubi Qafqazda Azərbaycanı özünə tərəfdaş görür: “Sadəcə, hazırkı Bayden ha-

vacib enerji təchizatçısıdır və Avropa bazarında mühüm rol oynayır”.

Q.Hüseynli Tramp prezident seçildiyi halda, əlaqələrin normallaşacağını gözləyir: “Amma o zaman da Konqresdə üstünlük Demokratlarda olacaqsas, yenə də əleyhimizə siyasət yürüdülcək. Son intensiv səfərlərdə güman edirəm ki, bəzi pərdə-axsa məsələlər müzakirə edilib. Azərbaycandan bir sıra mövzularda xahişlərin olması mümkündür. Ümumi mənzerə budur ki, əlaqələri daha da pisləşdirmək niyyətində deyillər”.

“Münasibətləri düzəltmək Harris administrasiyasına həzırda görə ola bilər. Çünki Bakı ilə təzyiq dilində danışmaq nə 90-larda, nə əsrin əvvəllərində fayda verməyib. Azərbaycan isə supergüc olan Birləşmiş Ştatlarla yüksək səviyyəli əməkdaşlığa maraqlıdır. Biz beynəlxalq terrorizmlə mübarizədə, Əfqanıstan sülhməramlı kontingent göndərməkdə birgə

şır, eləcə də 5 noyabr seçkilərindən sonrakı münasibətləri nəzərə almalıdır: “Ona görə gah Baydenin iqlim məsələləri üzrə müşaviri Bakıya gəlir, gah Avropa üzrə direktor təşrif buyurur. Hiss olunur ki, əlaqələri sahmana salmağa cəhd edirlər. Unutmayaq ki, bu səviyyədə təmaslar təkcə mediaya açıqlanan hissə ilə məhdudlaşmır, qeyri-rəsmi müzakirələr olur”.

VHP sədrinin müavini Bayden ABŞ lideri olandan bu narazılıqların olduğunu xatırladı və əlavə edir ki, indiyə qədər də münasibətlər tam qaydasına düşməyib: “Hazırda seçkilərə az qalıb və Baydenin komandasının üzvləri Bakıya səfərlər üçün növbəyə düzüüblər. Deməli, əngəlləri aradan qaldırmaq və Harris üçün yolu açmaq niyyəti var. İntəhası, 4 il ərzində əlaqələr ravan olmadı və yalnız Blinken axsayan tərəfləri düzəltmək istədi ki, o da alınmadı. Deyərdim ki, bu illər ərzində Bayden iqtidarı ilə Azərbaycanın “ulduzu barışmadı”.

Bu da ermənipərəst olmaqdan irəli gəlir. Biz də sadələhv deyilik, “907-ci düzəliş”in bir müəllifi də Cozef Bayden idi, onun Azərbaycana xoş münasibətini gözləyə bilməzdik. Amma deməliyəm ki, son sə-

fərlər ən azı gərginliyi aradan qaldırmağa hesablanıb. Açıqı, Harris qalib gələcəyi təqdirdə, bundan daha yaxşı münasibətlərə də ümid etmərəm”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Hesablama Palatası Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) İşlər İdarəsi ilə bağlı Baş Prokurorluğa müraciət edib. Qurumun sədri Vüqar Gülməmmədovun rəhbərliyi ilə növbəti kollegiya iclası keçirilib.

İclasda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İşlər İdarəsi tərəfindən dövlət vəsaitlərinin və digər dövlət əmlakının idarə olunmasının auditinin nəticələri müzakirə olunub. Müzakirələrin nəticəsinə əsasən 2020-2021-ci illərdə dövlət vəsaitindən və əmlakından istifadədə aşkar edilmiş hüquqpozmalarda cinayət tərkibi əlamətlərinin ehtimal olunması nəzərə alınmaqla müvafiq materialların Baş Prokurorluğa göndərilməsinə dair qərar qəbul olunub. Hesablama Palatasından daxil olan material əsasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) fəaliyyətində aşkar edilən qanun pozuntuları ilə bağlı aparılmış araşdırma üzrə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi başlanıb.

Qeyd olunub ki, AMEA-nın 2020-2023-cü illərə dair fəaliyyəti üzrə təyin edilmiş audit yoxlamaları nəticəsində vəzifəli şəxslər tərəfindən külli miqdarda dövlət vəsaitinin təyinatı üzrə istifadə edilməməsi, habelə digər qanun pozuntularının törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktlarla bağlı aparılmış araşdırma üzrə Cinayət Məcəlləsinin 179.4 (xüsusilə külli miqdarda mənimləmə və ya israf etmə) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılır.

Qeyd edək ki, sözügedən dövrdə AMEA-nın prezidenti Ramiz Mehdiyev olub. O, 2019-2022-ci illərdə bu vəzifəni tutub. O, Təhlükəsizlik Şurasının üzvü və Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru vəzifələrində qalır.

AMEA-nın sabiq prezidenti Ramiz Mehdiyev başlanan cinayət işi ilə bağlı danışib. O, baş vermiş qanun pozuntusu faktları ilə bağlı cinayət işi başlanmasına barədə danışib: "Mənim heç nədən xəbərim yoxdur. Bununla bağlı mənimlə heç kim əlaqə saxlamayıb. Məlumatımsız olduğum üçün hazırda bu məsələlərlə bağlı çox danışa bilmərəm", - deyir o, Unikal-a cavab verib.

Qeyd edək ki, illərdir AMEA-da çalışan elmi işlər üçün ayrılan vəsaitlərin aşağı olmasından şikayət edirlər. Onlar qeyd edirlər ki, AMEA bir elmi qurum olaraq müasir idarəetmə tələblərindən çox uzaqdır. Uzun illərdir, AMEA-da köklü islahatlara ehtiyac vardı. İlk növbədə AMEA-nın idarə olunması, onun funksional təyinatı, məhiyyəti üzrə ciddi işlər görül-

AMEA-da üzə çıxan korrupsiya - Mehdiyevi çətin suallar gözləyir

Akademiyanın sabiq prezidenti cinayət işi açılması barədə məlumatımsız olduğunu deyir; korrupsiya əməlləri sübut olunacaqsa, bir çox həbslər görə biləcəyik...

məli idi. Son illər müsbət istiqamətdə nə isə baş vermək əvəzinə, xüsusən Ramiz Mehdiyev AMEA-ya prezident olandan sonra mənfi, xoşagəlməz tendensiyalar baş alıb getdi. O da qeyd edilir ki, Ramiz Mehdiyev AMEA-nın prezidenti olmamışdan əvvəl də bu elmi müəssisəni öz nəzarətində saxlayıb. Hələ AMEA prezidenti olmamışdan əvvəl də idarəetmədə xoşagəlməz hallar, yerliçilik, tanışlıq və şəxsi sədaqət prinsiplərinin tətbiq olunmasının arxasında məhz Ramiz Mehdiyev dururdu. Ramiz Mehdiyev AMEA-ya prezident gəlməmişdən öncə bir növ sovet idarəetmə sistemindən miras qalmış idarəetmə üsulunu burada tətbiq edirdi. Bu da müəyyən fəsadlara yol açdı. Amma Ramiz Mehdiyev AMEA-ya bilavasi-

tə prezident gələndən sonra bu mənfi tendensiyalar ələ həddə çatdı ki, çoxunun da etiraf etdiyi kimi, artıq böhranlı vəziyyət yarandı.

BDU-nun professoru, Əməkdar jurnalist Qulu Məhərrəmli mövzu ilə bağlı "Yeni MİSAVAT"a fikirlərini bildirib: "Əlbəttə, AMEA-da ciddi yoxlamaların aparılması və o yoxlamalar nəticəsində dövlət vəsaitinin mənimləməsi ilə bağlı faktların ortaya çıxarılması ictimaiyyətin diqqət mərkəzindədir. Ona görə ki, o quruma rəhbərlik edən Ramiz Mehdiyevin fəaliyyəti ictimaiyyəti maraqlandırır. Auditin bu faktları ortaya çıxarması, əlbəttə, ciddi hadisədir. Önemli olan faktların ortaya çıxarılması deyil, dövlət vəsaitinin mənimləməsinə iştirakı olan şəxslərin cəzalandırılmasıdır. Ona gö-

rə Hesablama Palatasının Korrupsiya İdarəsinə materialların göndərilməsi və cinayət əməllərinin aşkarlanması üçün daha dərin istintaqın aparılması çox vacibdir. Təbii ki, gedən proseslər digər tərəfdən Ramiz Mehdiyevin kimliyi ilə bağlı məsələləri ortaya qoyur. İkinci bir tərəfdən, onsuz da AMEA-ya ayrılan vəsaitin çox olmadığı bir şəraitdə o vəsaitin mənimləməsidir. Ümumiyyətlə, akademiya sistemində belə faktlar çoxdur. Ayrı-ayrı dövlət ayrılmaları olanda, onun taleyi necə olur, heç kim bilmir. Məsələn, vaxtilə Nəsimi adına Dilçilik İnstitutuna 2 milyona yaxın vəsait ayrılmışdı, onun taleyi ilə bağlı ortaya heç bir hesabat qoyulmadı. Bu cür faktların aşkara çıxarılması və cinayətə yol vermiş şəxslərin cəzalandırılması

çox önəmlidir və bunu təqdir edirik. Hesab edirəm ki, bu cür halların olması Azərbaycan elmi adına çox biabırçılıqdır. Orada nə qədər vicdanlı, elmli insanlar var ki, çox acınacaqlı şəraitdə yaşayırlar. Onları maddi cəhətdən stimullaşdırmaq əvəzinə, ayrılan pulları vəzifəli şəxslər mənimləyirlər".

İqtisadçı Natiq Cəfəri də mövzu ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölüşüb: "Bu, əslində insanı düşündürəcək məsələdir. AMEA elm mərkəzi, elm ocağı olmalıdır. Azərbaycanın inkişafının konsepsiyalarını, elmi yanaş-

miz Mehdiyevdən öncə də AMEA-nın fəaliyyətində ciddi irəliləyiş yox idi. Ramiz Mehdiyevin dövründə də belə bir uğur olmadı. Çünki xarici patentlər, yaxşı kəşflər, iqtisadiyyata təsir edəcək araşdırmalar görmədik. Ona görə də AMEA-da bu yoxlamaların nəticəsi sona qədər çatdırılacaqsa, çox sayda insanların həbs olunması mümkündür. Korrupsiya rəsmən Azərbaycan Cinayət Məcəlləsində təsbit olunmuş maddələrdir. Bu, işdən azad etmək, töhmət verməklə bitməyəcək. Əgər cinayət tərkibi varsa, korrupsiya əməlləri sübut

malarını təqdim edən bir mərkəzə çevrilməli idi. Amma təəssüf ki, bunların heç biri olmayıb. Açıq deyək ki, Ra-

olunacaqsa, bir çox həbslər görə biləcəyik".

Afaq MİRƏYİQ, "Yeni MİSAVAT"

Musa Qasımlı AMEA-dakı vəzifəsindən getdi

Milli Məclisin sədr müavini Musa Qasımlı AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun direktoru vəzifədən azad edilib.

Bu barədə AMEA Reyaset Heyətinin iclasında məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, institutun direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Musa Qasımlı başqa işə keçməsi ilə əlaqədar öz xahişi ilə tutduğu vəzifədən azad edilib. İnstitutun direktoru vəzifəsinin icrası elmi işlər üzrə direktor müavini siyasi elmlər doktoru Ramilə Dadaşovaya həvalə olunub.

Həmçinin AMEA-nın Humanitar Elmlər Bölməsinin Elmi Şurasının oktyabrın 7-də keçirilən seçkiyə əsasən, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Xəzər Zeynalov AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsinə təsdiqlənib.

İclasda eyni zamanda akademiya yeni şöbələrin yarandığı da diqqətə çatdırılıb. Belə ki, AMEA-nın Lənkəran REM-in strukturunda mərkəzin daxili imkanları hesabına Herontoloji tədqiqatlar şöbəsi yaradılıb.

Bundan başqa, Reyaset Heyətinin qərarı ilə AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda daxili imkanlar və mövcud ştat cədvəli (vahidi) əsasında Türk sənət tarixi və mədəni irsi şöbəsi yaradılıb.

2024-cü il sentyabrın 1-də seçilmiş Milli Məclisdə 11 partiya təmsil olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının 68, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının 3, Ədalət, Hüquq, Demokratiya Partiyasının 2, Böyük Azərbaycan Partiyası, Respublikaçı Alternativ Partiyası, Demokratik İslahatlar Partiyası, Böyük Quruluş Partiyası, Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyası, Ana Vətən Partiyası, Milli Cəbhə Partiyası, Azərbaycan Demokratik Maarifçilik Partiyasının 1 mandatı var.

Partiyasız şəxslər 44 mandat götürüb.

Parlamentin yenilənməsi Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) da yenidən formalaşdırılmasını dikte edir.

Prezident, parlament, bələdiyyə seçkilərinin, həmçinin referendumların hazırlanmasına və keçirilməsinə məsul MSK-da 6 yeri parlamentdəki çoxluq partiyasının, 6 yeri azlıq partiyaların, 6 yeri partiyasız deputatların təqdim etdiyi nümayəndələr tutur. Üzvləri Milli Məclis seçir.

Hazırda MSK-da Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Məzahir Pənahov (sədr), Rövşət Qasimov (sədr müavini), Şaitdin Əliyev, Ramiz İbrahimov, Valide Kazımova və Hüseyn Paşayev, azlıq partiyalarının nümayəndələri Mikayıl Rəhimov (katib), Bəxşeyiş Əsgərov, Tofiq Həsənov, Almas Qəhrə-

manlı, Etibar Quliyev və İlkin Şahbazov, partiyasız deputatların nümayəndələri Arifə Muxtarova (katib), Fuad Cavadov, İlham Məmmədov, Nizami Nadirxanlı, Qabil Orucov və Nailə Əsgərovadır.

Məzahir Pənahov MSK-ya 2000-ci ildən sədrlik edir.

"Yeni Müsavat"ın əldə etdiyi məlumata görə, Məzahir Pənahov MSK-nın sədri postuna yenidən təyin ediləcək və dekabrda nəzərdə tutulan bələdiyyə seçkilərini də o keçirəcək. MSK-nın üzvlərinin isə tərkibində bəzi dəyişikliklərin olacağı deyilir. Bəzi üzvlər bu dəfə MSK-ya üzv təqdim edilməyəcək.

Parlamentdə yeni təmsilçilik qazanan partiyalar da yeni formalaşdırılacaq seçki komissiyalarında, xüsusən də MSK-da təmsil olunmaq istəyirlər.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri, deputat Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, yeni seçiləcək MSK-da rəhbərlik etdiyi partiyanın da olmasını arzulayır: "MSK-da işləyə biləcək layiqli nümayəndələrimiz var".

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə isə bildirdi ki, yeni parlament formalaşdırılacaq: "Seçki komissiyaları yenidən formalaşdırılmayıb. Dekabr ayında isə bələdiyyə

MSK yenidən formalaşacaq - Məzahir Pənahov postunda qalır

Parlamentə yeni düşən partiyalar da Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsilçilik istəyir

yə seçkiləri keçirilməlidir. Seçkiyə çox az müddət qalıb. Ona görə də görünən budur ki, dekabr ayına planlaşdırılan bələdiyyə seçkilərini də hazırda fəaliyyət göstərən MSK keçirəcək.

Bizdə olan məlumata görə, növbəti ilin fevral-mart aylarında seçki komissiyaları yenidən formalaşdırılacaq. İlk olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyası formalaşdırılacaq, sonra

isə DSK və məntəqə seçki komissiyalarının formalaşdırılması gündəmədir. Komissiyaların üçdə bir hissəsi parlamentdə azlıqda olan partiyalar tərəfindən təşkil olunacaq. Həmin üçdə bir

hissə hesab edərkən ki, razılaşmalar və ya əvvəlki təcrübədən çıxış edərək püşkatma yolu ilə də müəyyən edilə bilər. Milli İstiqlal Partiyası da yeni parlamentdə mandat qazandıqı üçün seçki komissiyalarında təmsilçiliyi olmalıdır. Biz artıq komissiyalarda partiyamızdan kimlər təmsil oluna bilər deyər araşdırmalarımızı aparırıq. Yerli rayon təşkilatlarımızda da bildirmişik ki, DSK-lar və məntəqə seçki komissiyalarına namizədlərini müəyyənləşdirsinlər. Eləcə də MSK-da təmsil olunacağıqsa, partiyayı kimin təmsil edəcəyi ilə bağlı məsələləri partiyanın daxilində müzakirə edib müəyyənləşdirmək istiqamətində işlərə start vermişik".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Əli Kərimliyə sərt ittihamlar

"Məsləhət görürəm ki, gözünü açıb bir daha diqqətlə baxsın"; **deputat:** "AXCP MSK-ya heç bir hesabat vermir..."

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna edilən dəyişikliklər siyasi partiyaların fəaliyyətində hüquqi boşluqların doldurulmasına kömək edəcək. Bu gün siyasi partiyaların şəffaf fəaliyyət göstərməsi üçün hüquqi baza var".

Bunu parlamentin oktyabrın 22-də keçirilən plenar iclasında **Milli Cəbhə Partiyasının (MCP) sədri, deputat Razi Nurullayev** deyib. O bildirib ki, bununla bərabər, siyasi partiyaların daha da güclənməsi də lazımdır ki, bütün siyasi müzakirələr və məsələlər siyasi partiyalar müstəvisində olsun: "Vətəndaşlar da bilsin ki, onlar üçün siyasi fəaliyyət və müzakirə siyasi partiya müstəvisində olan zaman fayda verir. Onlar da gedib şübhəli hərəkətlərə, qurumlara və birliklərə qoşulmasın".

Onun sözlərinə görə, siyasi partiyalar demokratiyanın tərkib hissəsidir: "Siyasi partiyalar yoxdursa, demokratiyanın ölçüsü də yoxdur. Bu baxımdan, onların ölçü göstərə biləcək səviyyədə inkişafı vacibdir. Bu həm də onun

üçün lazımdır ki, onlar beynəlxalq birliklərdə öz maddi-texniki bazaları ilə sərbəst şəkildə iştirak edə, Azərbaycan adına işlər görə və ölkəmizi layiqincə təmsil edə bilsinlər. Siyasi partiyaların maddi-texniki bazası olmalıdır ki, onlar həm ölkə daxilində, həm də sərhədlərimizdən kənarda xalqa və dövlətə xidmət etməkdə sıxıntı ilə üzləşməsin.

Bunu ona görə deyirəm ki, xeyli boşluqlar və təhlükələr görünür, əsassız ittiham-

lar eşidirəm. Məni və rəhbərlik etdiyim Milli Cəbhə Partiyasını hakimiyyətə qulluq etməkdə günahlandırır. Böyük yanlışlıq. Biz Azərbaycan xalqına xidmət edirik. Sosial-demokratiya ideologiyası əsasında fəaliyyət göstərərək bütün antikonstitusional fəaliyyətlərə qarşı çıxırıq. Heç bir xarici qüvvəyə bağlı deyilik, xarici təşkilatın və ya iqtidar nümayəndələrinin göstərişləri ilə siyasət qurmuruq".

R.Nurullayev vurğulayıb ki, onları günah-

landıran AXCP sədri Əli Kərimli, Milli Şura kimi təşkilatlar isə göstərişləri xaricdən alır: "Biz sizlərin dediyi kimi, daxilədən göstəriş alsaq belə, bu, ölkəmiz və xalqımız üçün təhlükəli deyil. Təəsüflə deməliyəm ki, sizlər isə Azərbaycan dövlətinin birmənalı maraqları olan yerdə belə ikibaşlı bəyanatlar və ikibaşlı açıqlamalar verirsiniz. Özünüzdü fədakar kimi göstərsiniz. Amma siyasəti və diplomatiyanı bilənlər gözəl

baş düşür ki, sizin açıqlamalarınız ancaq və ancaq xarici aləm üçün deyilir. Əgər xaricdən vəd olunanlar bu qədər gözəl, cəzbedici idisə, niyə Moldovada Avropaya inteqrasiya əleyhdarları az qala referendumu udmuşdular? Bu, düşünmək üçün ciddi məsələdir. Moldovanlar Avropaya vizasız gedir, işləyir, güclü vəsait alır. Onlar Avropanın direktivi altında olmağa yox deyir, suveren, müstəqil siyasət yürütmək istəyir. Bunu bir Əli Kərimli də düşünsün. 26 oktyabrda Gürcüstanda parlament seçkiləri olacaq. Gürcüstan demək olar ki, Avropaya yox deyib. Axı gürcülər də vizasız gedib-gəlir, orada işləyir, hər cür dəstək alır, amma boyunduruq altına düşmək istəmir?" **Deputat əlavə edib ki, Ukraynaya baxın, o dağılıb, məhv olub və məhv olmaqda davam edir:** "Əli Kərimli və Milli Şura deyir ki, azadlıq, azadlıq, müstəqillik qurban tələb edir. Minlərlə qurban olmasa, azadlıq və müstəqillik, suverenlik olmaz. Əli Kərimliyə məsləhət görürəm ki, gözünü açıb bir daha diqqətlə baxsın. Biz 30 min qurban vermişik, 20 faiz torpağımız dağıdılıb, 30 il bir milyon qaçqın-köçkün ən ağır şərtlər

altında yaşayır. Daha bundan da ağır qurban vermək olar? Bundan sonra bir nəfər də qurban vermək olmaz. İndi ən ümdə məqsəd abad Azərbaycan qurmaq və insanlara layiqli həyat bəxş etmək üçün çalışmaqdır".

"Qanunvericilikdə var ki, partiya hesabat vermirsə, məhkəmə qaydasında buna baxılmalıdır, hətta partiyanın ləğv olunmasına qədər gedib çıxmalıdır. Amma bəzi partiyalar hesabat vermir". Bunu isə deputat Siyavuş Novruzov deyib.

"Qanun qəbul ediləndən indiyə qədər AXCP və digər bir neçə partiya Mərkəzi Seçki Komissiyasına heç bir hesabat vermir. Qalan partiyalar isə hesabatlarının qarşısında 0 rəqəmini yazırlar. Yeni heç bir vəsait daxil olmayıb. O zaman sual çıxır ki, müəyyən partiyaların rəhbərləri 20 ildir işləmir? Bunlar hansı vəsaitlə yaşayırlar, cəngüdə saxlayırlar, ən bahalı maşınlarda gəzir. Hətta övladları xaricdə ən bahalı universitetdə təhsil alırlar? Onlar niyə hesabat vermir? Əgər şəffaflıqdan danışırıqsa, bu məsələlər ən böyük şəffaflıqdır. Ona görə də biz bu qanunu hələ daha da sərtləşdirməliyik. Bütün partiyalar hesabat verməlidir", - deyər o bildirib.

□ **"Yeni Müsavat"**

Yağış cəriməsi lazımdır

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Əlbəttə, həmişə olduğu kimi, yenə günah, məsuliyyət hökumətin üzərindədir. Qədim Misirdə fironun dediyi kimi: “Əgər Nil çayının qırağında timsah hansısa kəndlini udursa, buna da mən cavabdehəm”. İndi isə timsah olmasa da, yağış yağıb, iki nəfər boğulub. Hələ nə qədər adam qüssədən ölüb, Allah bilir, çünki bizdə yağışlı havalar olduqca cansıxıcı, ürək-sıxıcı ovqat yaradır.

Lakin günahın hökumətin üzərində olmasını hansısa tədbirlər görmədiklərinə nəzərən yazmadım. Adətən savadsız jurnalistlər belə iddialar irəli sürürlər axı. Niyə yağış suyu axması üçün kanallar yoxdur, niyə şəhər payıza-qışa hazır deyil, niyə bizə hər adam üçün xilasedici kəmərlər verilməmişdir, niyə, niyə, niyə... Çoxlu boş-boş temalar, söhbətlər. Hələ dünən gördüm, çoxları şəhər icra hakimini “mer” adlandırmışdı, halbuki mer bələdiyyə başçısına deyilir, bizdə Bakı şəhərinin isə böyük bələdiyyəsi yoxdur. Bu mənada bütün Avrasiya məkanında analoqsuz - Bakı meri olmayan yeganə paytaxtdır. Bəlkə bir də Aşqabadın meri yoxdur, dəqiq bilmirəm. Lakin biz özümüzü niyə “Aşqabad batan kimi batdı” məsələsinin yarandığı məkanla müqayisə edək? Mövzumuz da uyğun deyil. Guya şəhərin müdiri icra hakimi yox, mer adlansa, tuneldə camaat batmayacaq?

Bax, problemin kökü də elə buradadır: hökumət daim məsuliyyəti öz üzərinə götürərək xalqda görünməmiş rahatlıq, ölüvaylıq, tənbəlliyə səbəb olmuşdur. Nəticədə quymaq yeyirlər, dişləri sınır. Göz xəstəxanasından reportaj verilir, bir nəfər burnunu qurdalayıb qarşdakına atmışdı, onun gözünü çıxartmışdı.

Hər şeyi camaatın yerinə eləmək lazım deyildi. Bir az imkan verməliyik, xalq da iş-güclə məşğul olsun. Yeriməyi, yürüməyi, üzüməyi, danışmağı, susmağı, yeməyi öyrənsin. Yoxsa xalqın əvəzindən işləyirlər, xalqın yerinə üzür, xalqın yeməyini yeyirlər...

Hökumətimizin üzərində olduqca ağır məsuliyyət, yük vardır. Bu da fəvqəladə hallarda tənqidlərə səbəb olur. Odur, qasırğa hər ay Amerikayı elədən-belə şumlayır, lakin kimse Bayden hökumətini qınayırmı? Qınamırlar. Çünki kartondan, qarğı-qamışdan evləri tikən camaatın özüdür, bilirlər tornado gələndə götürüb aparacaq. Ancaq bizdə hökumət hamıya Bakı kubikindən top kimi ev qayırır verir, sel gələndə ev dirəşir, uçmur, əhali suyun içində video çəkir, pis-pis zarafatlar edib hınıldaşırlar və sairə.

Məncə, deputatlar təcili yeni qanun layihəsi hazırlamalıdır, qapısına yağın yağışı küçəyə tökənlər cərimə olunmalıdır. Başqa yolu yox artıq! Hərəkət bir vedrə su axıtsa, paytaxt nə günə düşər? Zəhmət çəkin, yağışınıza yiyə durun. Ya da suyu müvafiq kanalizasiya qurğularına axıdın.

O cümlədən yağışlı günlərdə tunellərdə boğulmaq təşəbbüsü göstərən zəhmətkeşlərin qohum-əqrəbələri cərimə edilərsə, onları vaxtında bu səmərəsiz yoldan çəkəndirərlər. Əsas cərimədir. Biz cəriməsiz heç nəyi tənzimləyə bilmərik. Yağışı küçəyə axıtdığı üçün fiziki şəxslər 1000 manat, hüquqi şəxslər 2000 manat, hüquqsuz şəxslər 3000 manat cərimə edilsin. Maşından yağışı yola atanlar 500 manat cərimə olunsun.

Hələ təzəlikcə Yasamal tərəfdə lap tragikomediya yaşanırırdı. Bir tikinti şirkəti ekskavatorla evi sökürdü, içəridə uşaqlar ağlaşırdı, “ay dayı, neynirsən?!” deyər qışqırırdılar. Açıq hiss olunurdu ki, bu uşaqlar nə ailə, nə məktəb tərbiyəsi görüblər. Evi uçurdurlar, niyə qışqırırsan? Çıx eşiyə, ekskavatorçu dayıya kömək elə. Sən də uçurt. Nə olsun uşaqsan? Deyir bir dəfə meşə yanırmış, sərcə dimdiyində su gətirir, söndürməyə çalışır. Qarğalar bunu görüb hırıldaşırlar, sərcəni ələ salır, sərcə qürurla deyir: “Mənim gücüm nəyə çatırsa, onu elədim”.

Bizə o cür sərcə qeyrətli vətəndaşlar lazımdır. Cərimə məsələsinə də ancaq yaddan çıxarmayacaq. Daim gündəlikdə saxlayaq. Qabaqdan qış gəlir, həyətinə qar yağın vətəndaşları da cərimə eləməliyik. Ya da 2 iləncə islah işlərinə cəlb olunsunlar.

ABŞ bir tərəfdən sülh sazişinin imzalanması üçün fürsətlər olduğunu bəyan etsə də, Ermənistanla hərbi əlaqələrini müəmmalı şəkildə artırır.

“Yeni Müsavat” bildirir ki, ABŞ Qərargah Rəisləri Birleşmiş Komitəsinin sədri general Çarlz Braun Ermənistanın Baş Qərargah rəisi Edvard Asryanla Vaşinqtonda görüşündə Ermənistanın hərbi sahəsinin müasirləşdirilməsinə aid təşəbbüsləri müzakirə edəblər. Bu səylərə dəstək verilməsinə təklif edən general Braun Rusiyanın regiondakı ziyanlı təsirinə narahatlıq bildirib, bu fəaliyyətə qarşı mübarizənin vacibliyini vurğulayıb. Ermənistanın Müdafiə Nazirliyi görüşə aid yekun bəyanatda getdikcə uzaqlaşdığı mütəfiqi Rusiyanın adını çəkməyib. Ermənistan ordusunda dəyişiklər və islahatlara dəstəyini təsdiqləyən ABŞ bu yaxınlarda Ermənistan Müdafiə Nazirliyinə hərbi müşavirini təyin edəcəyini açıqlayıb.

Asryanın ABŞ-da görüşü üç generaldan biri Mayk Miller xarici silahlı qüvvələrin təlim, məsləhət və təchizat məsələləri ilə məşğul qurumuna başçılıq edir. İki ölkənin hərbiçiləri iyulda Ermənistan-da bu il artıq ikinci birgə təlimlər keçirib. Birgə sülhməramlı əməliyyatlara aid təlimləri ölkəyə səfər edən üç amerikalı general izləyib. Rəsmi Moskva Rusiya-Ermənistan fonunda keçirilən təlimləri pisləyib. Onlar bu təlimlərin iki ölkə münasibətlərinə növbəti zərbəni vuracağını deyib. Həmçinin əlavə edəblər ki, bununla Ermənistan öz təhlükəsizliyini daha böyük risk altına atır. Bugünlərdə Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və ABŞ Müdafiə Kəşfiyyat İdarəsinin Avropa-Avrasiya Regional Mərkəzinin rəhbəri Patrik Prayor İrəvanda keçirilən görüşdə Ermənistanla ABŞ arasında əməkdaşlıq istiqamətlərini müzakirə edəblər.

Ermənistanın təhlükəsizlik sisteminin modernləşdirilməsi üçün gələcək əməkdaşlığın istiqamətlərini müəyyən edəblər. Hələlik ABŞ-ın müdafiə şirkətlərinin Ermənistanla birbaşa silah tədarükü üzrə müqavilələr imzaladığına dair açıq mənbələrdə təsdiqedicə məlumatlar yoxdur. Amma ekspertlər hesab edir ki, ABŞ-ın dəstəyi yalnız birgə təlimlərin keçirilməsi və ya Ermənistan hərbiçiləri üçün tədris kurslarının təşkili ilə məhdudlaşmır. Əslində bu əməkdaşlıq daha dərin xarakter daşıyır və məqsəd Ermənistanı Cənubi Qafqazda

İrəvanı yeni müharibəyə belə hazırlayırlar

ABŞ Ermənistanla hərbi əlaqələrini müəmmalı şəkildə artırır: birgə təlimlər, silah təchizatı, generalların intensiv görüşləri...; parlament sədrinin isə avazı yaxşı gəlir - təhlil

ABŞ-ın hərbi-siyasi dayaq nöqtəsinə çevirməkdir.

Vaşinqtonun bu regionda sərhəd xətlərini yaratmağa yönələn siyasəti stabilliyi təmin etmir, əksinə, yeni münasibətlərin meydana çıxma ehtimalını gücləndirir. Bu vəziyyət, təbii olaraq, Bakı və Moskvanın narahatlığına səbəb olur, çünki bu siyasət hər iki ölkənin maraqlarına ciddi təhdid kimi qəbul edilir. Hərçənd ki, bu prosesdə tərəflər fərqli maraqlar və məqsədlərlə hərəkət edirlər. O baxımdan ABŞ-ın Ermənistan üçün hərbi və təhlükəsizlik sahəsində oynadığı rol Bakı-Vaşinqton əlaqələrinə təsir etməkdədir. Bu narazılıq vaxtaşırı dilə gətirilir. Lakin erməni spiker Alen Simonyan son dövrlər səslənən eskalasiya riskləri haqda danışır. “Ermənistan Azərbaycana hücum etməyə hazırlaşmır. Hazırda ermənilər dinc birgə mövcudluq istəyir və buna sübut bizim partiyanın hakimiyyətə olmasıdır. Mən tez-tez təəccüblənirəm ki, niyə və nə üçün Azərbaycan tərəfi və ya Azərbaycan əhalisi “Ermənistan yenidən hücum etmək qərarına gələ bilər, ya da yeni müharibə başlada bilər” barədə düşünməlidir? Mən buna hansısa səbəblər görmürəm”, - Simonyan “AzadlıqRadiosu”na müsahibəsində bildirib. “Biz mümkün olan bütün yolları sabah da açmağa hazırıq ki, istənilən azərbaycanlı İrəvana gəlib istirahət edib, nəse

alıb, oradan başqa yere - Naxçıvana getsin. Geri qayıdanda isə başqa şəhərdə dayanıb, sonra yenə davam edə bilər... Ermənilər də Bakıya, Sumqayıta və digər şəhərlərə gəlib, orada münasibət qursunlar, çay və ya kofe içib, məsələni, Dağıstana yola düşsünlər”.

Hərbi analitik Ramil Məmmədlinin “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, bu addımları iki punkta bölmək lazımdır. Ekspertin fikrincə, ABŞ-ın Ermənistanla hərbi dəstəyinin başlıca məqsədi onu Rusiya təsirindən qopara bilməkdir: “Burada Gümrüdəki bazanın ləğvi və sərhədlərdən rus hərbiçilərin evakuasiyası yekun hədəfdir. Bu istəyə nail olana qədər Paşinyan dövründə dəstək siyasəti davam edəcək. O ayrı məsələdir ki, hədəfə çatacaq, ya yox”.

R.Məmmədli hesab edir ki, ikinci niyyət Ermənistandan irəli gəlir: “İrəvan isə bu silahlanmanı həm piar edir - yeni xalq görsün ki, Rusiya bizdən üz çevirdi, əvəzində ABŞ, Fransa kimi nəhəng güclərdən təhlükəsizlik sahəsində dəstəyimiz var, eləcə də məğlubiyyət sindromuna son qoymaq kimi niyyət güdür. Düşünürəm ki, ABŞ bölgədə Azərbaycanla Ermənistan arasında genişmiqyaslı hərbi toqquşmalarda maraqlıdır və silahı da bu səbəbdən ötürür. Zənnimcə, Ermənistan özü silahlandıqca bu həvəyə düşə bilər. Əl-

bəttə, Fransa ABŞ-dan fərqli olaraq, erməniləri revanşa hazırlamaq istəyində görünməkdədir. Makronun düşmənçilik və nifrət hissi qabarıq hiss olunur”.

Hərbi eksperte görə, sadəcə, bu revans cəhdi indi görünür, gələcəkdə fürsəti yaxalamaq istəyəcəklər: “Ermənistan 4 il qabaq müharibədə minlərlə əsgər və zabıtnı, leytenantlarını, polkovniklərini itirib. İndi onların yerini doldurmaq və yetişdirmək üçün zaman lazımdır. Odur ki, müharibədən məğlub çıxan ordu tezliklə təkrar savaşa girmir, hazırlıq görür. Hazırda silahlanma, ordunun yenidən qurulması prosesi gedir, birgə təlimlərlə təcrübə artırılır, rus-sovet hərbi məktəbindən uzaqlaşma tendensiyası müşahidə olunur. Zənn etmirəm ki, bu addımlar Ermənistanı irəli aparacaq”.

Qeyd edək ki, aprelin 5-də Brüsseldə imzalanmış sənədin hərbi əməkdaşlığı nəzərdə tutan məxfi hissəsinə uyğun olaraq, Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə ABŞ istehsalı olan yeni nəsil silahlar - snayper tüfəngləri, gecəgörmə cihazları, xüsusi rabitə vasitələri, zirehli texnika, həmçinin Ermənistan xüsusi təyinatlıları üçün ABŞ ordusunda istifadə edilən mini-hücum pilotsuz təyyarələri, kiçik ölçülü minalar və digər döyüş sursatları gətirilib.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Baydenin məktubundakı "bu il və güzəşt..." şifrələri

ABŞ lideri sülh sazişi üçün qarşılıqlı kreativlik və güzəşt tələb edir, bu il imzalamağa tələsdirir; spiker Simonyan da hiyləgər gediş etdi - analitiklərə görə, Azərbaycan Prezidenti son sözünü açıq şəkildə çatdırdı

ABŞ prezidenti Cozef Baydenin azərbaycanlı həmkarı İlham Əliyevə göndərdiyi məktubda diqqətçəkən ifadələr yer alıb. Ağ Ev rəhbəri bildirir ki, "sülh sazişinin razılaşdırılmamış bəndlərinə dair işin yekunlaşdırılması hər iki tərəfdən kreativlik və güzəşt tələb edəcək, əminəm ki, bu imkandan yararlanmağa davam edəcəksiniz". Bayden "sizi cari ildə sazişi yekunlaşdırmağa dəvət edirəm" bildirib.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, Baydenin məktubunu gətirən xüsusi köməkçisi Maykl Karpenter də Prezident İlham Əliyevlə Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin tezliklə imzalanmasını dəstəklədiyini vurğulayaraq, hazırkı şəraitdə bunun üçün tarixi imkanların olduğunu deyib. Sülh müqaviləsinin və onun əsasını təşkil edən beş prinsipin təşəbbüsünün məhz Azərbaycan olduğunu deyən dövlət başçısı vurğulayıb ki, ölkəmiz regional sülh gündəliyini dəstəkləyir. Prezident onu da qeyd edib ki, Ermənistanın sülh müqaviləsinin mətni üzrə son təkliflərini 70 gündən sonra göndərməsi bu ölkənin prosesin irəli aparılması niyyəti ilə bağlı müəyyən suallar doğurur.

Ermənistanın konstitusional əsasda Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının sülh müqaviləsinin imzalanması yolunda başlıca maneə olduğunu bildiren Prezident Əliyev Azərbaycanın prosesin irəli aparılması üçün bundan sonra da qəti addımlarını davam etdirəcəyini vurğulayıb.

Maraqlıdır ki, ötən həftə Dövlət Departamentinin rəsmisi Metyu Miller "biz sülh razılaşmasını heç vaxt COP29 ilə əlaqələndirməmişik" demişdi. ABŞ Dövlət Departamenti sözcüsünün mövqeyindən o anlaşıldı ki, Vaşinqton yarımçıq sülh sazişi ilə bağlı Bakının mövqeyini qəbul edib. Amma ABŞ-ın indiki mövqeyi fərqli görünür, yenə bu il, hətə hansısa güzəştlərdən danışılır. Prezidentin Baydenin köməkçisi ilə görüşdə dediklərindən də o nəticə hasil olur ki, Azərbaycan şərtlərindən geri çəkilmək fikrində deyil.

Oktyabrın 22-də Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan keçmiş Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi olduğunu bəyan edib. Bununla İrəvan hiyləgər gediş edərək yarımçıq sülh sənədinin tələm-tələsik bağlanmasını istədiyini ortaya qoyub. Yeni Ermənistan Qarabağın Azərbaycana aid olduğunu təsdiq edir, guya hər hansı maneə qalmayıb və gəlir, sülh sənədinə imza ataq. Və belə olan halda,

konstitusiyaya düzəliş arxasına keçir və İrəvan Bakını günahkar çıxarmağa çalışır. Milli Məclisin iclasında vitse-spiker Ziyafət Əsgərov isə deyib ki, Ermənistan sülh müqaviləsinin bağlanmasını engəlləməkdə davam edir". O bildirib ki, sülh müqaviləsinin bağlanması üçün Ermənistanın Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları götürülməməsi, sülh olmayacağı: "Biz sülh müqaviləsinə Paşinyanla yox, Ermənistan dövləti ilə bağlayırıq. Hazırda Ermənistanın beynəlxalq məhkəmələrdə Azərbaycana qarşı qaldırdığı iddialarda "Dağlıq Qarabağ" ifadəsindən istifadə edilir".

Analitik Elxan Şahinoğlunun fikrincə, Baydenin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə ünvanladığı məktubun mətnindən aydın olur ki, Ağ Ev ən yaxşı halda Bakıda noyabrda keçiriləcək COP29 tədbirinə, ən pis halda isə ilin sonuna qədər Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanmasını istəyir: "Əslində Bayden COP29 yazarkən, beynində eyni ayda Amerikadakı prezident seçkisini düşünüb. Ağ Ev administrasiyası vitse-prezident Kamala Harrisin prezident seçilməsi üçün var gücü ilə

çalışır, qısa vaxt ərzində xarici siyasətdə uğur hekayələrinə ehtiyac duyur. Seçkiyə qədər Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişi imzalanarsa, bu, Kamala Harrisin xanasına yazılacaq".

Ekspertin sözlərinə görə, Bayden administrasiyası Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin qısa zaman kəsiyində imzalanmasını bu qədər istəyirsə, atacağı bir cəddim addım var: "Baydenin Bakıya göndərdiyi xüsusi köməkçisi Maykl Karpenterin İrəvanda baş nazir Nikol Paşinyanı konstitusiyada Azərbaycana qarşı ərazi iddiasını ehtiva edən bəndi çıxarmağa inandırmaqdır. Ağ Ev bunu bacarsa, sülh sazişinin noyabra qədər olmasa da, ilin sonuna qədər imzalanması mümkündür, əks halda, erməni lobbisi ilə sıx əlaqələri olan Kamala Harrisin prezident seçilməsi üçün Azərbaycan öz maraqlarından imtina etməyəcək".

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimovun təhlilinə görə, ABŞ-ın Azərbaycan-Ermənistan gündəmi üzrə fəallaşması Vaşinqtonun Cənubi Qafqaz üzrə perspektiv strategiyasında açar proseslər əldə etməsinə hədəflənib: "Azərbaycanın ABŞ-ın istəkləri çərçivəsində

"COP29-a hazırlıq işləri son mərhələdədir"

Prezident İlham Əliyev "MAN Truck&Bus" şirkətinin baş direktoru Aleksandr Vlaskampı qəbul edib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də "MAN Truck&Bus" şirkətinin baş direktoru Aleksandr Vlaskampı qəbul edib. COP29-un keçirilməsi ilə bağlı təbriklərini çatdıran qonaq bunun çox önəmli bir tədbir olduğunu vurğulayıb.

Aleksandr Vlaskamp COP29-da nəqliyyat sahəsinin də mühüm amil olduğunu deyərək, bu istiqamətdə Azərbaycanla əməkdaşlığın önəminə toxunub.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, COP29-a hazırlıq işləri artıq son mərhələdədir. Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, ölkədə bu işlərə bir ildən də az vaxt olmasına baxmayaraq, Azərbaycan COP29-un yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün səylərini əsirgəmir. Dövlət başçısı COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı 198 ölkənin yekdillik dəstəyini yüksək qiymətləndirərək bu cür tədbirin regionda birinci dəfə ölkəmizdə təşkil edilməsinin böyük önəm daşdığını qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda yaşıl və bərpaolunan enerjiyə keçid istiqamətində böyük işlərin görüldüyünü və artıq bir sıra mühüm layihələrin reallaşdırıldığını bildirib.

Prezident Azərbaycanda nəqliyyat sisteminin də səmərəli fəaliyyəti üçün tədbirlər görüldüyünü deyib və bu baxımdan "MAN Truck&Bus" şirkəti ilə əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxundu.

Görüşdə Azərbaycanla "MAN Truck&Bus" şirkəti arasında potensial əməkdaşlıq imkanları ilə bağlı müzakirələrin aparılmasından məmnunluq ifadə edildi, şirkətin ölkədə fəaliyyətinə dair fikir mübadiləsi aparıldı. Bu şirkətin istehsalı olan çox sayda texnikanın ölkədə istifadə edildiyi bildirildi. Azərbaycanın artan sosial-iqtisadi potensialı və ehtiyacları nəzərə alınaraq şirkətin məhsullarının alınması ilə yanaşı, ölkədə yerli istehsal imkanları da müzakirə olundu və bunun üçün vahid işçi qrupu çərçivəsində araşdırmaların həyata keçirilməsi barədə razılıq əldə edildi.

də Ermənistanla sülh sazişinə tələsməyəcəyi aydındır. ABŞ İlham Əliyevlə keçirdiyi görüşün nəticələrini Ermənistanla müzakirə edəcək və yüksək ehtimalla İrəvan Bakının tələbləri qarşısında Vaşinqtonun təlimatları əsasında geriçəkilməyə məcbur qalacaq. Bu sülh sazişinin imzalanması ilə yekunlaşmasa da, sülh üçün lazım olan alternativ bir sənədin ortaya çıxmasını şərtləndirə bilər. Bu məsələ, Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi layihəsində strateji nəticələr əldə etmək uğrunda maneələri gücləndirən faktor kimi diqqət çəkmək potensialına malik olacaq".

Təhlilçi hesab edir ki, ABŞ 3+3 formatında keçirilən axırıncı görüş kontekstinin məntiqi davamında nəticə əldə etmək üçün "Bakı proqramını" qabardır: "Vaşinqton bunun üçün Rusiya təsirlərini zəiflətməyi düşünsə də, nəticədə Azərbaycan-Ermənistan sülh danışıqları üzrə Vaşinqton-Moskva trafikində

canlanmanın olmasının tərəfdarıdır. Ümumiyyətlə, ABŞ-ın Azərbaycan-Ermənistan gündəmi üzrə fəallaşması Vaşinqtonun Cənubi Qafqaz üzrə perspektiv strategiyasında açar proseslər əldə etməsinə hədəflənib.

Siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadəyə görə, ABŞ Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin razılaşdırılmış bəndlər üzrə imzalanmasında maraqlıdır: "Prezident İlham Əliyev ABŞ rəsmisi ilə görüşündə Ermənistan Konstitusiyasının sülh müqaviləsində əsas əngəl olduğunu vurğuladı. Prezident Karpenterə COP29 kimi "aralıq sülh" müqaviləsi olmayacağı mesajını verərək, nöqtəni qoymuş oldu. Demək olar ki, ABŞ rəsmisi Bakıdan əliboş qayıdacaq. Ümumiyyətlə, Vaşinqtonla Bakı arasında siyasi böhran məhz Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə aparılan danışıqlarda Bakının prinsipial mövqeyindən irəli gəlir".

✉ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən, bu il keçirilən növbədənkonar parlament seçkilərində iştirak etmiş siyasi partiyaların dövlət büdcəsindən maliyyələşməsinə start verilib.

Bu siyasi qurumlar içəri-sində Müsavat Partiyası da var. Müsavatdan başqa AĞ Partiya, Ümid, Azərbaycan Xalq Partiyası, Azərbaycan Demokrat Partiyası, Ədalət Partiyası, Müasir Müsavat Partiyası, Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası, Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyası, Yeni Zaman Partiyası, Gələcək Azərbaycan Partiyası, Haqq Ədalət Partiyası və Azad Vətən Partiyası da maliyyə yardımı alacaq.

Artıq qüvvəyə minən "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna görə, dövlət tərəfindən ayrılan vəsait aşağıdakı kimi bölünür:

- Vəsaitin 40%-i parlamentə düşən partiyalar arasında bərabər bölünür.

- Vəsaitin 50%-i deputatların sayına, yeni 125-ə bölünür və alınan nəticə parlamentdə təmsil olunan partiyalardan seçilən deputat sayına vurularaq həmin siyasi partiyalara verilir.

- Vəsaitin 5%-i təkrar və əlavə seçkilər nəticəsində, həmçinin fəaliyyətdə olan deputatların partiya mənsubiyyətinin yaranması (dəyişməsi) ilə əlaqədar Milli Məclisində təmsil olunan yeni siyasi partiyalara ayrılır.

- Vəsaitin 2,5 faizi isə parlament seçkilərində iştirak edən və namizədləri etibarlı səs qazanan, lakin parlamentə düşməyən partiyalar arasında bərabər, yerdə qalan 2,5%-i isə həmin partiyalar arasında proporsional qayda-da (yeni aldığı səsə uyğun olaraq) bölünür.

Əvvəlki qanunda vəsaitin bölünməsi ilə bağlı ilk hissə,

demək olar ki, eynidir. Burada əsas fərq parlamentdə təmsil olunmayan partiyalarla bağlıdır. Əvvəlki qanunda parlamentdə təmsil olunmayan partiyalar dövlətdən yardım almaq üçün seçkilərdə ən azı 3% səs qazanmalı idi. İndi bu qayda ləğv edilib və səs qazana bilən bütün partiyalara aid olacaq.

Qeyd edək ki, ötən il Azərbaycanda 26 siyasi partiya qeydiyyatda olub. 2024-cü ilin büdcəsindən partiyalar üçün 5 milyon manat vəsait ayrılıb.

Beləliklə, parlamentdə təmsil olunan və seçkidə müəyyən qədər səs alan, lakin parlamentə düşməyən partiyalara maliyyə ayrılır.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, əvvəlki qanundan fərqli olaraq bu dəfə seçkidə iştirak edən və parlamentdə təmsil olunmayan partiyalar da dövlət büdcəsindən maliyyələşəcək: "Amma burada bir məsələ var ki, büdcədən partiyalar üçün bəzi sənədlər tələb olunub. Biz də o sənədləri təqdim edəcəyik ki, vəsait ödənişi həyata keçirilsin. Məbləğ hər ay yox, rüblük olaraq, yeni üç aydan bir ödəniləcək. Təxminən aya 1500 manat civarında vəsait düşür. Bir partiya üçün ayda 1500 manat böyük məbləğ deyil. Bunun maliyyə hesabatlarını həll etmək üçün mühasibə veriləcək əmək

Partiyalar üç aydan bir bu qədər vəsait alacaq

Parlamentə düşməyən siyasi təşkilatlara da maliyyə ayrılır; üç aydan bir təxminən 1500-2000 manat...

bir məbləğ formalaşdırılıb. Və bizə ödəyəcəkləri ilə bağlı məlumat da verilib, bunun üçün bəzi sənədlər tələb olunub. Biz də o sənədləri təqdim edəcəyik ki, vəsait ödənişi həyata keçirilsin. Məbləğ hər ay yox, rüblük olaraq, yeni üç aydan bir ödəniləcək. Təxminən aya 1500 manat civarında vəsait düşür. Bir partiya üçün ayda 1500 manat böyük məbləğ deyil. Bunun maliyyə hesabatlarını həll etmək üçün mühasibə veriləcək əmək

haqqını nəzərə alanda isə partiya cüzi vəsait qala-qalmaya... Lakin yenə də heç nə olmamasındansa ən azından qanunda partiyaların dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilməsinin əksini tapması müsbətdir. Ümid edirik ki, gələcəkdə məbləğin artırılması üçün müvafiq addımlar atılar".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı da bildirdi ki, partiyaların dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilməsi müsbət bir haldır: "Si-

yasi partiyalar dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilməyənə də mövcudluqlarını saxlamaq üçün başqa mənbələrdən vəsait axtarırlar və bu zaman çox vaxt xarici mərkəzlərin təsiri altına düşürlər. Ona görə də həm də belə olmaması üçün dövlət tərəfindən maliyyələşmə həyata keçirilməlidir. Amma dövlət büdcəsindən maliyyələşmə həmin partiyaların müstəqilliyinə əngəl törətməməlidir. Yeni hər kəs başa düşməlidir ki, maliyyə

partiyalara qanun çərçivəsində verilir və maliyyənin verilməsi o demək deyil ki, partiyalar hansısa dövlət strukturları tərəfindən idarə olunacaq. Praktikadan da belə başa düşürəm ki, heç kəsi bunu düşünmür. Qanun qüvvəyə mindiyi və yeni Milli Məclisə seçkilər keçirildiyi üçün maliyyələşmə prosesi başlayır. Məbləğin necə bölünəcəyi ilə bağlı müxtəlif hesablamalar var və partiyalara hər ay büdcədən hansı məbləğdə vəsaitin veriləcəyini hələ dəqiq heç kim bilmir. Amma hər halda, təxmini hesablamalar aparanda belə görünür ki, elə də böyük məbləğ düşmür. Təxminən partiyalara ayda 2000 manat civarında dövlət büdcəsindən vəsait düşür. Kiçik məbləğdir, amma hər halda, dövlətin müsbət münasibətini göstərir. Siyasi partiyalar ən zəruri ehtiyacları həmin vəsaitlə ödəyə bilər. Başlanğıc üçün yaxşıdır. Amma gələcəkdə həmin məbləğin artırılması istiqamətində addımlar atılmalıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Əhali banklardan əmanətlərini niyə geri çəkir?

Ekspert: "İnflyasiyanın təsirləri həmin əmanətlərin faizlərini "yeyir", ona görə də əmanətləri başqa istiqamətlərə yönəltməyə başlayırlar"

Son aylar əhalinin banklarda olan əmanətlərini geri çəkməsi müşahidə olunur. Demək olar ki, hər ay bu və digər banklardan əmanətlərin geri çəkilməsi xəbərləri gəlir. Məsələn, "Azərbaycan Sənaye Bankı"nın (ASB) depozit portfeli 2024-cü ilin III rübündə 14 milyon manatdan çox azalıb. ASB-nin depozit portfeli ilin əvvəli ilə müqayisədə 3,1% və ya 14,2 milyon manat azalıb və ilin əvvəlindəki 458,6 milyon manatdan 444,4 milyon manata enib.

Ən böyük azalma fiziki şəxslərin bankdakı əmanətlərində müşahidə edilib. Belə ki, bu il əhali bankdan 10 milyon manata yaxın vəsaiti geri çəkib. Belə ki, əhalinin bankdakı müddətli əmanətləri 4,89 milyon manat azalaraq 293,4 milyon manatdan 288,5 milyon manata enib. Fiziki şəxslərin tələbli depozitlərinin həcmi isə ilin əvvəlindəki 16,76 milyon manatdan 11,77 milyon manata kimi azalıb. Başqa sözlə, bu dövrdə əhali 4,99 milyon manat tələbi depozitini geri çəkib. Şirkətlər isə bankdan 6,16 milyon manat tələbli depozitini geri çəkib. Nəticədə sözügedən portfel 114,7

milyon manatdan 108,5 milyon manata enib. Ümumilikdə isə bankın öhdəlikləri 9,1 milyon manat azalaraq 625,8 milyon manata bərabər olub. Bundan əlavə, cəmi aktivləri cari ilin oktyabr ayının 1-nə 745,04 milyon manat olub ki, bu ilin əvvəlində 759,8 milyon manat olub. Bu isə əmanət qoyuluşlarına təsirsiz ötürür.

Son dövrlər dollarla tələbatın artması da narahatlıq doğurur. Əksər vətəndaşlar əllərində olan milli valyutayı ABŞ əsginasına çevirir. Ək-

sər banklarda bu tendensiya uzun müddətdir ki, davam etməkdədir. Yaxın aylarda ölkədə devalvasiyanın olacağı ehtimalını isə bəzi ekspertlər inkar edirlər.

İqtisadçı Akif Nəsirli mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"la fikirlərini bölüşüb: "Bir tərəfdən əhalinin qoyduğu əmanətlərin faiz dərəcələri aşağı düşüb, digər tərəfdən isə ölkədə inflyasiya sürətlənib. Payıza doğru bahalaşma daha çox hiss olunur. İnflyasi-

yanın təsirləri həmin əmanətlərin faizlərini "yeyir". Belə olan halda ilin sonunda sahibkarın qoyduğu əmanət nominal olaraq artsa da, o, real dəyərini itirir. Bu gün banklara əmanət qoymaq iqtisadi cəhətdən səmərəsiz olub. Ona görə də banklarda qoyulan əmanətləri geri çəkib başqa istiqamətlərə yönəltməyə başlayırlar. Əslində əmanətlərin faiz dərəcəsinə aşağı salmaqda bankların kursu ondan ibarətdir ki, onların qarşısında dayanan kredit faizlərini aşağı salınsınlar. Ölkədə kredit portfelinin 60-70 faizi banklara qoyulan depozitlərdə formalaşır. Banklara qoyulan depozitlərin faiz dərəcəsi aşağı salınmasa, kredit faizlərinin aşağı salınması mümkün olmayacaq. Ona görə də banklar bu kursu götürüb, kurs isə əks-effekt verməkdədir".

İqtisadçı hesab edir ki, bankların bu kursu düzgün seçilməyib: "Əslində bu məsələdə hökumət müdaxilə etməlidir. Hökumət kommersiya banklarına donorluq etməlidir. Kredit faizlərini aşağı salmaqdan ötrü Mərkəzi Bank kommersiya banklarına donorluq etməlidir. Yeni Mərkəzi Bank kommersiya banklarına

ucuz kredit vermək üçün ucuz pul təklif etməlidir. Bunun sayəsində depozit əmanətlərinin kredit portfelində xüsusi çəkisini aşağı salmaq olar və bu halda depozitlərin faiz dərəcəsinin aşağı salınmasına ehtiyac qalmaz. Bank sisteminə hər hansı bir irəliləyişlər əldə etmək üçün bank alətlərinin çeşidinin artırılması üçün hökumət imkanları daxilində və ölkənin maliyyə sferasında dayanıqlığını qorumaq şərtlə kommersiya banklarına ucuz kreditlər verməlidir. Ölkə iqtisadiyyatında ciddi rəqabət mühiti yaratmaq lazımdır. Ciddi rəqabət mühiti yaranmayana qədər maliyyə sferasında atılan hər ciddi addım effektiv olmayacaq".

Bank sahəsi üzrə ekspert Əkrəm Həsənov də deyir ki, vətəndaşların əmanətlərini geri almasının səbəbi əmanətlərə tətbiq edilən faizlə bağlıdır: "Ola bilsin ki, digər banklar daha sərfəli şərtlərlə əmanət qəbul etdiyi üçün həmin bankların əmanətçiləri depoziti ora qoymağa üstünlük verir. Azərbaycanda əmanətlər sığortalanır. Əhali etimad etsə də, etməsə də, bu sığortalanma var. Zamanla əmanətçilər depozitləri bankdan geri çəkir. Bu hal il ərzində bir neçə dəfə müşahidə olunur".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Oktyabrın 22-də Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib.

Deputat Qüdrət Həsənpuliyev bildirib ki, bugünlərdə Moldovada seçkilər keçirildi və orada hətta referendumun nəticələrini xaricdə yaşayan moldovanların verdiyi səs dəyişdi: "Azərbaycan vətəndaşlarının da əhəmiyyətli bir hissəsi xarici ölkələrdə işləyir, yaşayırlar. Onların yaşadığıları, işlədikləri şəhərlərin hamısında bizim seçki məntəqələri yaratmaq imkanımız yoxdur. Ona görə də onlar bu imkanlardan məhrum olurlar. Bir çox ölkələrin də təcrübəsi var. Qarşıdan bələdiyyə seçkiləri gəlir. Bəlkə bələdiyyə seçkilərinə qədər heç olmasa pilot layihə kimi bir neçə seçki dairəsində vətəndaşlara onlayn qaydada səsvermə hüququnun tanınması haqqında məsələyə baxaq. Bunu icra hakimiyyəti orqanları ilə də müzakirə edə bilərik. Onlar özlərinin PIN kodlarını daxil etməklə onlayn qaydada öz səslərini verə bilsinlər".

Deputat Tural Gəncəliyev bildirdi ki, Avropa Parlamenti Azərbaycanla bağlı guya "ermənilərin hüquqların pozulması, Azərbaycanda insan azadlıqlarının vəziyyəti" adlı dinləmələr keçirir. Bunu qəbul olunmaz sayan T. Gəncəliyev bildirdi ki, Milli Məclisdə Qərbi Azərbaycanla bağlı təşəbbüs qrupunun yaradılması təqdirəlayiq haldır. Deputat qeyd etdi ki, əslində qərbi azərbaycanlıların hüquqları məsələsi müzakirə mövzusu olmalıdır. "Məhz Avropa Parlamenti Ermənistandan tələb etməlidir ki, Azərbaycana vurulmuş zərəri ödəməyin vaxtıdır", - deyən T. Gəncəliyev vurğuladı ki, vaxtilə Almaniyanın qarşısında vurduğu ziyanın ödənilməsi barədə tələb qoyulmuşdu.

Deputat Sahib Aliyev bildirib ki, Avropa Parlamentində Azərbaycanla bağlı qəbul edilən sənədin mətni neçə gün öncə Parisdə yazılıb: "Bu kağız parçasının həmin parlamentin yeni tərkibində də korrupsiyada suçlu bilinərək tutulan keçmiş sədrlərinin, xristian təəssübkeşliyi adı altında elə həmin Qərbin təsir agentlərinin Makron kimi sərişstəs liderin əmrində olduqlarını göstər-məkdən başqa heç bir anlam daşmır. Bu qətnamənin məhz Kazanda BRİCS sammitinin keçirildiyi gündə qəbulunun nəzərdə tutulması da çox şeydən xəbər verir. İlk növbədə ondan xəbər verir Qərbdəki bəlli çevrələr qarşılarında necə bir səddin çəkil-məyə başladığını, Azərbaycanla Türkiyə prezidentlərinin ora niyə qatıldıklarını yaxşı anlaşırlar. Yaxşı anlaşırlar ki, bu, 1878-ci ildə keçirilən Berlin Konqresindən qalma siyasətlərini davam etdirmələrindən, türkə qarşı düşmənçiliklərindən qaynaqlanı-r".

Parlamentdə mühüm müzakirələr

Avropaya etiraz edildi, sərt cəzalarla bağlı qanun layihəsi təsdiqləndi

Komitə sədri Fazil Mustafa bildirib ki, 23 ildir mövcud olan "Wikipedia"-da Azərbaycan şəhidləri haqqında məqalələr birdən-birə silinib. **Deputat sözügedən məqalələrin platformasının tələblərinə, qaydalarına uyğun şəkildə hazırlanmasını təklif etdi. Bildirib ki, çünki "Wikipedia"-nın əsas tələbi məqalələrin tərəfsiz, neytral fikirlərlə yayımlanmasıdır:** "Bu sahədə könüllülərin sayı artırılmalı, proqram təminatı yaxşılaşdırılmalı, biliklər dərinləşdirilməlidir. Bu təmin edilərsə, erməni "Wikipedia"-çılara bu məsələdə də qalib gələ bilərik".

Milli Məclisin iclasında İnzibati Xətlər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişikliklər üçüncü oxunuşda parlamentin müzakirəsinə çıxarılaraq qəbul edildi. Sözügedən dəyişiklikləri məişət tullantılarının tutumlardan kənar yerlərə atılmasına görə cərimələrin artırılmasını nəzərdə tutur.

Layihəyə əsasən, məişət tullantılarının tutumlardan kənar yerlərə atılmasına görə fiziki şəxslər 300 manat məbləğində, vəzifəli şəxslər min manat məbləğində, hüquqi şəxslər 4 min manat məbləğində cərimə ediləcək. Nəzərdə tutulmuş xətanın inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində

təkrar törədilməsinə görə fiziki şəxslər min manat məbləğində, vəzifəli şəxslər min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədənin şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, altmış saatdan yüz saatadək ictimai işlər tətbiq olunur, hüquqi şəxslər 5 min manatdan 7 min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat Razi Nurullayev bildirdi ki, layihəni müdafiə edib, bu dəyişikliklər siyasi partiyaların fəaliyyətində hüquqi boşluqların doldurulmasına kömək edəcək. **R. Nurullayev əlavə etdi ki, bu gün siyasi partiyaların şəffaf fəaliyyət göstərməsi üçün hüquqi baza var:** "Bununla bərabər, siyasi partiyaların daha da güclənməsi də lazımdır ki, bütün siyasi müzakirələr və məsələlər siyasi partiyalar müstəvisində olsun. Vətəndaşlar da bilsin ki, onlar üçün siyasi fəaliyyət və müzakirə siyasi partiya müstəvisində olan zaman fayda verir. Onlar da gedib şübhəli hərəkətlərə, qurumlara və birliklərə qoşulmasın. Siyasi partiyalar demokratiyanın tərkib hissəsidir. Siyasi partiyalar yoxsa, demokratiyanın ölçüsü də yoxdur. Bu baxımdan onların ölçü göstərə biləcək səviyyədə inkişafı

vacibdir. Bu həm də onun üçün lazımdır ki, onlar bəynəlxalq birliklərdə öz maddi-texniki bazaları ilə sərbəst şəkildə iştirak edə, Azərbaycan adına işlər görə və ölkəmizi layiqincə təmsil edə bilsinlər. Siyasi partiyaların maddi-texniki bazası elə olmalıdır ki, onlar həm ölkə daxili, həm də sərhədlərimizdən kənarda xalqa və dövlətə xidmət etməkdə sıxıntı ilə üzləşməsin".

Deputat Aydın Mirzəzadə isə həmkarlarının ayı-ayrı partiyaların rəhbərləri barədə səsləndirdiyi fikirlərə reaksiya verdi. **YAP-çı deputat həmin partiyaların sədrlərinin adlarının plenar iclaslarda çəkilməsinə etirazını bildirdi:** "Seçicinin qarşısına çıxma bilməyən partiya rəhbərinin adını vaxtaşırı burada səsləndirməyə nə ehtiyac var? O şəxslər heç bir qüvvəyə malik deyillər". A. Mirzəzadənin sözlərinə görə, o qüvvələrdən, o şəxslərdən danışmaq lazımdır ki, onlar doğrudan da real qüvvədir: "Açıq deyim ki, heç bir ehtiyac olmadan kimlərinse adının parlamentdə səslənməsinin səbəbi başa düşə bilmirəm".

Komitə sədri Siyavuş Novruzov siyasi partiyalarla bağlı qanunvericiliyə təklif edilən dəyişikliklərdən bəhs etdi. Bildirdi ki, partiyaların fəaliyyətində şəffaflığın təmin olunması olduqca zəruridir. S. Novruzovun sözlərinə görə, qanun-

vericilikdə var ki, partiya hesabı vermirsə, məhkəmə qaydasında buna baxılmalıdır, hətta partiyanın ləğv olunmasına qədər gedib çıxmalıdır. Komitə sədri dedi ki, bu gün o partiyalar qarayaxmalarla məşğuldur, xarici kəşfiyyatla işləyirlər: "Azərbaycan Ordusu, Azərbaycandakı tikinti-quruculuq işləri, işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması haqqında qarayaxmalar aparırlar. Odur ki, biz öz sözüümüzü deməliyə, mövqeyimizi bildirməliyik ki, bunlar şərböhtandır".

Spiker Sahibə Qafarova bildirdi ki, sosial şəbəkələrdə daha fəal olmaq gərəkdir: "Bu iddialar harada yayılırsa, elə orada da cavablarını vermək lazımdır".

Deputat Azay Quliyev dedi ki, bu dəyişikliklər qanunvericilikdə mövcud boşluqların aradan qaldırılmasını, siyasi sistemə daha da təkmilləşdirilməsini və siyasi partiyaların fəaliyyətinin şəffaf və qanuni əsaslarla tənzimlənməsini nəzərdə tutur. Deputat dedi ki, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna əsasən gələn ildən etibarən ilk dəfə olaraq yalnız parlamentdə mandat əldə edən 11 partiya deyil, parlament seçkilərində iştirak edən bütün partiyalar da namizədlərinin topladıqları etibarlı səs sayına görə dövlət tərəfindən maliyyələşdiriləcək: "Bu da digər 14 partiyanın dövlət büdcəsindən maliyyə alması deməkdir. Beləliklə, ölkədə fə-

aliyyət göstərən 26 siyasi partiyanın 25-i büdcədən maliyyə alacaq. Hesab edirəm ki, dövlətin bu addımı həm siyasi partiyaların maliyyə müstəqilliyinə töhfə verəcək, həm də hakimiyyətin dialoq siyasətinin nəticələrindən biri kimi siyasi institutlara öz missiyalarını yerinə yetirmək və təşkilatlanmaq üçün əlavə imkanlar yaradacaq".

İclasda "Minatəmizləmə haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə olundu və qəbul edildi.

Deputat, Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri Əziz Ələkbərlı çıxışında dedi ki, belə həlledici məqamda - 2022-ci il dekabrın 24-də cənab Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan İcmasına gəlişi və oradakı tarixi çıxışı soydaşlarımızın Qərbi Azərbaycana qayıdış mübarizəsində yeni səhifə açmış oldu: "Cənab Prezidentin diqqət və qayğısı, ələxüsus bu məsələni ən mötəbər beynəlxalq formatlarda qaldırması Qərbi Azərbaycan məsələsinin beynəlxalq aləmdə siyasi və insan hüquqlar kontekstində ciddi şəkildə qəbul olunmasını təmin edib. Bu ümummilli məsələdə Milli Məclisin fəaliyyəti də diqqətçəkəndir. Təkcə onu xatırlatmaq kifayətdir ki, keçən il Milli Məclisdə Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı 5 dəfə dinləmə keçirilib, qayıdışımızın müxtəlif aspektləri geniş müzakirə olunub. Deputatlarımız dəfələrlə Qərbi Azərbaycana qayıdış ideyası ilə bağlı çıxışlar ediblər".

Ə. Ələkbərlı dedi ki, Milli Məclisin sədri, hörmətli Sahibə Qafarova Qərbi Azərbaycandan qovulmuş azərbaycanlıların doğma torpaqlarına qayıtmaq hüququnun gerçəkləşməsinə dəstək vermək məqsədilə parlamentdə Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupu yaradılması barədə sərəncam imzalayıb: "Mən icmamız adından hörmətli xanım sədrə təşəkkür edirəm, möhtərəm Prezidentimizi, xanım sədri və bütün Azərbaycan xalqını əmin edirəm ki, bu qrup ümummilli maraqlar naminə qarşısında duran vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlməyə çalışacaq".

Sahibə Qafarova çıxışa reaksiyasında bildirdi ki, bütün təşəkkürlər Prezidentə ünvanlanmalıdır.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Alen Simonyan

İrəvandan Bakıya kim gələcək?

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan keçmiş Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi olduğunu bəyan edib. APA xəbər verir ki, bu barədə o, Ermənistan parlamentində bildirib.

Qeyd edək ki, Alen Simonyan bir neçə gün əvvəl "AzadlıqRadiosu"nun erməni xidmətinə müsahibəsində bildirmişdi ki, Azərbaycan Qarabağda əməliyyatı BMT-nin ən azı 3-4 qətnaməsi çərçivəsində həyata keçirib.

Ermənistan parlamentinin bugünkü iclasında müxalif fraksiyadan olan deputat Geqam Manukyan müsahibəsində dediyi bu sözləri Simonyana irad tutaraq, "Siz bu tezi haradan almısınız ki, Azərbaycanın "arsax"a (Qarabağ) hücum etmək hüququ vardı və BMT qətnamələri buna imkan verirdi" sualını ünvanlayıb.

Alen Simonyan bunun cavabında bildirib ki, hər sözdə hansısa məna axtarmaq, hər kəlməni müxtəlif cür yozmaq olar.

"Lakin fakt faktlığında qalır ki, bizim haqqında danışdığımız ərazi (Qarabağ - red.) Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi olub, indi də belədir", - deyər erməni spiker vurğulayıb.

Ermənistan hökuməti noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29-da iştirak imkanını müzakirə edir.

Bunu da Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan deyib. "Ermənistanın Bakıda keçiriləcək COP29 sammitində iştirak edib-etməyəcəyi ilə bağlı hələ bir qərar olmasa da, bunun İrəvana nə gətirəcəyini müzakirə etməliyik", - o bildirib.

Rəhman Mustafayev

Rusiyadakı yeni səfirdən açıqlamalar

BRICS-lə əməkdaşlığın gücləndirilməsi Azərbaycanın milli maraqlarına cavab verir. "Report" xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın Moskvadakı səfiri Rəhman Mustafayev "Tataristan-24" telekanalına müsahibəsində deyib.

Diplomat vurğulayıb ki, bu qarşılıqlı əlaqə rəsmi Bakının ədalətli dünya nizamının formalaşdırılması, bütün dövlətlərə inkişaf üçün bərabər imkanların yaradılması istiqamətində ardıcıl kursuna "orqanik şəkildə uyğun gəlir".

"Bir yandan Azərbaycan BMT-nin nüfuzunun, onun beynəlxalq münasibətlərdə mərkəzi əlaqələndirici rol oynamağa çağırılan universal təşkilat kimi rolunun və səmərəliliyinin artırılmasının tərəfdarıdır, digər yandan isə çoxqütblü dünya ideologiyasını, ikili standartlardan azad və bölücü xətlərin yaradılmasını istisna edən dünya nizamının formalaşmasını bölüşür. Bu kontekstdə BRICS kimi nüfuzlu təşkilatla əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki BRICS Yer kürəsinin quru sahəsinin təxminən 35%-i, dünya əhalisinin 45%-i, dünya ÜDM-nin 30%-i, dünya neft hasilatının 40%-dən çoxu və sənaye inqilabının bazası olan nadir torpaq minerallarının dünya ehtiyatlarının 70%-dir", - R.Mustafayev qeyd edib.

O, həmçinin BRICS-in Azərbaycanın ənənəvi olaraq mühüm və çox vaxt təşəbbüskar rol oynadığı region olan global Cənuba yönəldiyini vurğulayıb: "Bütün bu nümunələr onu göstərir ki, Azərbaycanın siyasəti BRICS-in çoxqütblülük prinsiplərinin dəstəklənməsi və inkişaf etməkdə olan ölkələrin dünya siyasətində və iqtisadiyyatında rolunun artırılması üzrə ideologiya və praktikasına harmonik şəkildə uyğun gəlir. Bakının BRICS-lə əməkdaşlığın aktivləşdirilməsinə marağı onun dünya siyasəti və beynəlxalq əməkdaşlıq məsələlərinə balanslaşdırılmış yanaşma strategiyasının qanunauyğun davamıdır. Xüsusilə beynəlxalq münasibətlərin indiki mərhələsində, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 23-də Milli Məclisdəki çıxışı zamanı bəyan etdiyi kimi, İkinci Dünya müharibəsindən sonra formalaşmış təhlükəsizlik arxitekturası, demək olar ki, tamamilə dağıdılıb".

Ermənistan rəhbərliyi Qarabağdan könüllü köçüb gedən ermənilərin yenidən Qarabağa qaytarılması xülyasından əl çəkmək istəmir. Ermənistan prezidenti Vaaqn Xaçaturyan "Armenpress" və "Şant" telekanalına müsahibəsində deyib ki, ermənilərin "Dağlıq Qarabağa" qayıtmasından yalnız Azərbaycanla sülh əldə olundandan sonra danışmaq mümkün olacaq. Ermənistan prezidenti qeyd edib ki, bu məsələyə real yanaşmaq lazımdır, qayıdışdan danışmazdan əvvəl ilk növbədə "təhlükəsizlik məsələləri həll edilməlidir".

Ermənistan prezidenti deyib ki, müəyyən amillər var və Qarabağdan getmiş ermənilərlə bağlı hansısa "şərtlərdən" də danışmaq. Xaçaturyan əmindir ki, mövcud fikir ayrılıqlarına baxmayaraq, Azərbaycanla danışıqlar yolu ilə həllə nail olmaq olar. O qeyd edib ki, bu çətinliklər "irəliləməyə" mane olmamalıdır.

Vaaqn Xaçaturyan iddia edib ki, Bakıda həbsdə olan erməni məhbusların azad edilməsi məsələsi ilə bağlı gündəlik və davamlı iş aparılır: "Bu, necə nəticələnəcək, harada nəticələncək, hansı razılaşma əldə olunacaq, mən indi bu barədə danışa bilmərəm, çünki bu söhbətlər nəticəsində biz müəyyən nəticəyə gəlməli və başa düşməliyik ki, nəyin əsas və ya nə olması lazımdır. Bu gün heç kimə təminat verə bilmərik ki, məsələn, sabah və ya gün sabahdan sonra bu insanlar azad olunacaq, lakin mən deyə bilərəm və ya zəmanət verə bilərəm ki, bu iş həqiqətən gedir və nə vaxtsa biz mütləq uğur qazanacağıq", - deyər Xaçaturyan vurğulayıb.

Yada salaq ki, rəsmi Bakı açıq şəkildə bəyan edib ki, ermənilərin Qarabağa qayıdışı qərbi azərbaycanlıların geri qayıdışı ilə paralel həyata keçirilməlidir, əks halda, o qayıdış mümkün deyil. Eyni zamanda Azərbaycan hökuməti bildirib ki, ermənilərlə bağlı heç bir şərt irəli sürülə bilməz, onlar bizim ərazilərdə yalnız Azərbaycan vətəndaşları olaraq, bizim qanunlarımız çərçivəsində yaşaya bilərlər.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ermənilərin Qarabağdan getməsinə sonrakı müəmmal proses davam edir: "Azərbaycan erməni əhalini Qarabağdan çıxarmırdı, heç bir mülki erməniyə təzyiq edilməmişdi, onların həyatı təhlükə yox idi. Azərbaycan dövləti onların qalıb Azərbaycan vətəndaşı kimi yaşaması üçün hər cür şəraiti təmin etmişdi və bunu bəyan etmişdi. Beynəlxalq təşkilatlar və dövlətlər də bunu aydın şəkildə görürdü-

Erməni prezidentin "yuxuları": Xankəndinə qayıdış, dustaqlar...

Vaaqn Xaçaturyan iddia edib ki, Bakıda həbsdə olan separatçıların azad edilməsi üçün davamlı iş aparılır; Qarabağa qayıtmaq isə o halda mümkün olacaq ki...

lər. Amma qəfildən haradansa ermənilərə tapşırıq gəldi və bir həftə ərzində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən köçdülər. Onlar köçən zaman açıq bəyan edirdilər ki, könüllü köçürlər və onlara xunta rejimindən köçmək təlimatı gəldiyini də deyirdilər. Yəni erməniləri Azərbaycan dövləti çıxarmayıb. Ermənilər açıq bəyan edirdilər ki, Azərbaycan hərbiçiləri və polisi tərəfindən onlara heç bir təzyiq olmayıb. Dəfələrlə ən yüksək səviyyədə çağırış edildi ki, erməni əhali Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edib yaşamaq istəyirsə, onlara vətəndaşlığımıza verilən bütün təminatlar verəcək. Lakin ermənilər özlərinə xüsusi əlaqədə təminatlar istəyirdilər. Azərbaycan qanunlarında isə ölkə vətəndaşlarının hər birinə eyni hüquqlar tanınır. Ermənilərə nə üçün xüsusi fərqli hüquqlar verilməli idi?! Onların heç bir nə hüquqi, nə də mənəvi haqqı yoxdur buna. İndi də erməni prezidentin sözlərindən belə çıxır ki, yenə də şərtlərlə çıxış edirlər. Ermənilər Azərbaycan qarşısında hansı xidmətlərinə görə xüsusi təminatlar istəyirlər?! Azərbaycan qarşı cinayətlərinə görə onlara xüsusi imtiyazlar verilməlidir?! Bunu heç vaxt görməyəcəklər. Azərbaycan şərt qəbul etmir və əvvəldən də bir şərti var. Həmin şərti qəbul edən və Azərbaycana qarşı cinayətlərdə iştirak etməyən ermənilər qayıda bilər. Azərbaycanın möv-

qeyi budur. Bu məsələnin Ermənistanla sülh müqaviləsi ilə əlaqələndirilməsi isə mənasızdır. Ermənilərin tez-tez dilə gətirdiyi "beynəlxalq təhlükəsizlik təminatı" məsələsi qətiyyətlə qəbulolunan deyil. Azərbaycandan könüllü gədən ermənilər başa düşürlər ki, onların artıq geriye yolu yoxdur. Onlar Azərbaycana qarşı cinayətlərdə müxtəlif formalarda iştirak ediblər və özləri də bunun fərqindədirlər. Geriyə qayıtmaq yollarını özləri öz əməlləri ilə bağlayıblar. Onlar Azərbaycana qayıtmaq üçün mənəvi hüquqlarını itiriblər. Bunu özləri də bilirlər. Ermənistan isə indi də həmin ermənilərdən manipulyasiya kimi istifadə edir".

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirov isə bildirdi ki, Ermənistan tərəfi münacişinin mövcud olduğu dönməddə də, müharibədən sonrakı dövrdə də bütün məsələlərdə reallıqdan kənar, özlərinin düşündükləri kimi şərhlər verməyə çalışıb. Bu gün də eyni davranışlarını davam etdirirlər: "10 noyabr üçtərəfli bəyanatını təhrif edib özlərinə uyğun formada təqdim edirdilər. İndi də Ermənistanın prezidenti Azərbaycana qarşı ağır cinayətləri törədən və hərbi əsir anlayışı ilə zərrə qədər uyğun gəlməyən məlum cinayətkarlarla bağlı reallıqdan kənar mövqe bildirib. Bir ölkənin prezidentinin bu cür fikirlər bildirməsi ictimaiyyəti çaşdır-

mağa xidmət edir. Əslində o açıqlama daha çox erməni cəmiyyətinə hesablanmış əsas olmayan fikirlərdir. Məsələnin başqa tərəfi budur ki, ermənilər COP29 öncəsi həm Bakıda saxlanan erməni cinayətkarlarla bağlı, həm də Qarabağdan könüllü köçmüş ermənilərlə əlaqədar bəyanatlar verirlər. Azərbaycan sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətmiş həmin terrorçuları tamamilə beynəlxalq hüquqa və ölkə qanunvericiliyinə əsaslanaraq həbs edib. Həmin adamlar hərbi əsir deyilərlər ki, onların azad edilməsi istiqamətində Ermənistanla hansısa danışıqlar olsun. Həmin cinayətkarların məhkəmə istintaqı keçiriləcək və tamamilə ədalətli, qanunlar çərçivəsində mühakimə olunacaqlar. Azərbaycan Ordusunun əlində kifayət qədər imkanlar var idi ki, keçmiş xunta rejiminin rəhbərliyində olmuş o cinayətkarları əməliyyat zamanı zərərsizləşdirdin. Lakin Azərbaycan yenə də sivil qaydada davrandı və onları həbs etdi. Və onların heç bir hüququ bu günə qədər pozulmayıb. Onlara qarşı beynəlxalq hüququn heç bir bəndi, maddəsi pozulmayıb. Onların məhkəməsi həyata keçiriləcək, ədalət məhkəməsi onların əməllərinə qiymət verəcək. Azərbaycanla Ermənistan arasında müzakirə mövzusu sülh müqaviləsidir, cinayətkar terrorçuların məsələsi yox".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bağca müəllimlərinin “gözdən pərdə asmaq” imtahanı

Kamran Əsədov: “Bu imtahanlar bezi bağca müəllimləri üçün təzyiq və stress yarada bilər, ona görə də...”

Azərbaycanda 19-20 oktyabr tarixində ilk dəfə məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin işçiləri üçün diaqnostika imtahanı keçirilib. Bildirilib ki, prosesin test imtahanı mərhələsi respublikanın müxtəlif şəhər və rayonları üzrə 28 imtahan mərkəzində təşkil olunub. Test imtahanı mərhələsində iştirakçılar 4 istiqamət üzrə hazırlanmış 60 suala cavab veriblər. 120 dəqiqə ərzində məzmun və metodika, təhlükəsizlik, pedaqoji etika və əməkdaşlıq, özünüinkişaf mövzularını əhatə edən sualları cavablandırılıb. Hər düzgün sual 1 (bir) balla qiymətləndirilib. Səhv cavablar və ya sualın cavabsız qoyulması 0 (sıfır) bala bərabər tutulur və düzgün cavablara təsir göstərməyib. Ümumilikdə diaqnostik qiymətləndirilmədə 90% davamiyyət qeydə alınıb. Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən bildirilib ki, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində çalışan pedaqoji heyət üçün 19-20 oktyabr tarixlərində həyata keçirilən diaqnostik qiymətləndirmənin əsas məqsədi sertifikatlaşdırmağa hazırlıq və tərbiiyyəçi-müəllimlərin təlim ehtiyaclarını, eləcə də peşəkarlıq səviyyəsini və peşə yararlılığını müəyyən etməkdir. Diaqnostik qiymətləndirilməyə hazırlıq məqsədilə simulyasiya təşkil edilib. Könüllülük prinsipi əsasında həyata keçirilən diaqnostik qiymətləndirmənin nəticəsindən və prosesdə iştirakdan asılı olmayaraq heç bir inzibati tədbir həyata keçirilməyəcək. 2026-cı ilin sonunadək 17 min nəfər heyətin sertifikatı əldə edilməsi nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü Rasif Dünyamalıyev imtahan ərafəsi ilginç açıqlamalar vermişdi. O bildirmişdi ki, ötən il uşaq bağçalarında bütün işçi heyətin sənədləri yoxlanılan zaman məlum oldu ki, 6 min nəfərə yaxın müəllim bağçada işləməyinə baxmayaraq, məktəbəqədər təhsil üzrə oxumayıb. 800 nəfərə yaxın tərbiiyyəçinin isə bağçada işləmək icazəsinin olmadığı ortaya çıxıb. “Onlar elə bilir ki, uşağı yedizdirdin, yatızdirdin, nəzarət etdin - bunlar məktəbəqədər təhsil oldu. Ona görə də diaqnostika vacibdir, hətta gecikmiş addım-

dır. Bağçalar 3 ildir Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyinə verilib, bu addım daha əvvəldən atılmalı idi”. Amma indi belə görünür ki, bu vəziyyət hələ 2026-cı ilədək davam edəcək.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Müsavat”a danışdı. Ekspert qeyd edib ki, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin işçiləri üçün ilk dəfə keçirilən diaqnostik imtahan Azərbaycanın təhsil sisteminin mühüm addımlardan biridir: “Proses məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətini artırmaq məqsədi daşıyan bir islahatın əsas elementi kimi qiymətləndirilir. Məz-

munca imtahan metodika, təhlükəsizlik, pedaqoji etika, əməkdaşlıq və özünüinkişaf kimi vacib sahələri əhatə edir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin əməkdaşlarının son günlər öz üzərində çalışması, peşəkar bacarıqlarının artırılması üçün təlimlərə başlaması bu prosesin nə qədər gecikmiş olduğunu və bağca işçilərinin peşəkarlıq səviyyəsində ciddi çatışmazlıqların olduğunu göstərir.

Bu cür diaqnostik qiymətləndirmənin tətbiqi ilk növbədə mövcud problemləri üzə çıxarır. Dünyamalıyevin açıqlamaları göstərir ki, bu günə qədər məktəbəqədər təhsildə çalışan minlərlə şəxs ya bu sahədə təhsil almayıb, ya da lazımi təhsil almayıb, ya da lazımi lisenziyaya malik olmayıb. Bu, Azərbaycanın təhsil sisteminə böyük bir boşluq olduğunu və uzun illər ərzində keyfiyyətli məktəbəqədər təhsilin təmin edilməməsinə üzə çıxarır. İmtahanın keçirilməsi bu məsələlərin aradan qaldırılması üçün mühüm addımdır, lakin vəziyyətin tam həllinə nail olmaq üçün əlavə addımların atılması zəruridir. Qeyd etmək lazımdır ki, belə bir qiymətləndirmə tədbirlərinin gecikməsi təhsil keyfiyyətinin aşağı səviyyədə olmasına, uşaqların düzgün şəkildə təlim-tərbiyə almasına gətirib çıxara bilər”.

Ekspertin fikrincə, diaqnostik qiymətləndirmələrin tətbiqi zamanı bezi mənfi tərəflər də ortaya çıxa bilər: “Məsələn, bezi işçilər üçün bu imtahanlar təzyiq və stress yarada bilər ki, bu da onların işə yanaşmasına mənfi təsir edə bilər. Bununla yanaşı, məntiqsiz olaraq işini itirməkdən qorxan peşəkar işçilər arasında narazılıq və etirazlar baş qaldıra bilər. Dünya təcrübəsi göstərir ki, diaqnostik qiymətləndirmələr yalnız hazırlıqlı və peşəkar işçilərə faydalıdır. Bu kimi tədbirlər kifayət qədər təlim və dəstək olmadan tətbiq edildikdə, aşağı nəticələr verə bilər. Diaqnostik qiymətləndirmənin müsbət tərəfi isə uzunmüddətli perspektivdə məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətini artırmaqdır. İlk növbədə, işçilərin peşəkarlığını ölçməklə, təlim və tədris proseslərində hansı çatışmazlıqların olduğunu müəyyən etmək mümkündür. Bu, gələcəkdə işçilər üçün xüsusi təlim proqramlarının təşkili və peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsinə imkan yaradır. Əlavə olaraq, belə bir imtahanın keçirilməsi təhsil işçilərinin cavabdehlik hissini artırır. Onlar öz bilik və bacarıqlarının mütəmadi olaraq yoxlanılacağını bildikləri üçün özlərini daim inkişaf etdirmək zərurətində olurlar. Dünya təcrübəsində də belə diaqnostik qiymətləndirmələrin müsbət nəticələr verdiyi hallara rast gəlinir. Məsələn, Finlandiya və İsveç kimi ölkələrdə məktəbəqədər təhsil işçiləri üçün müntəzəm peşəkar inkişaf proqramları və qiymətləndirmələr mövcuddur. Bu ölkələrdə müəllimlərin peşəkar səviyyəsi daim nəzarət altındadır və nəticədə yüksək səviyyəli məktəbəqədər təhsil təmin edilir. Bənzər nail olmaq üçün əlavə addımların atılması zəruridir. Qeyd etmək lazımdır ki, belə bir qiymətləndirmə tədbirlərinin gecikməsi təhsil keyfiyyətinin aşağı səviyyədə olmasına, uşaqların düzgün şəkildə təlim-tərbiyə almasına gətirib çıxara bilər”.

Gələn il universitetlərə qəbul planı artırıla bilər

“Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda 2026-cı ilə qədər bakalavriat səviyyəsində qəbul planının 75 min olması hədəf kimi müəyyənləşdirilib, lakin artıq bu il biz bu hədəfə yaxınıq.

Bu barədə Elm və Təhsil Nazirliyinin Elm və ali təhsil siyasəti şöbəsinin müdiri Turxan Süleyman “Ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu: təhlil və proqnozlaşdırma” mövzusunda keçirilən tədbirdə çıxışında məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, bu, o deməkdir ki, artıq növbəti illərdə qəbul planında artımla bərabər, optimallaşdırmalara da gedəcəyik.

Tədbirdə tələbə qəbuluna dair göstəricilər barədə təqdimat göstərilib. Qeyd olunub ki, ölkə üzrə 48 ali təhsil müəssisəsi, 2 xarici ali təhsil müəssisəsinin filialı olmaqla, 50 ali təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir.

Statistik məlumatları təqdim edən şöbə müdiri bildirib ki, 50 ali təhsil müəssisəsi (2-si xarici ali təhsil müəssisəsinin filialı olmaqla) üzrə bakalavriat səviyyəsinə qəbul planı cari tədris ili üçün 62.017 yer olaraq müəyyənləşdirilib, planın 95%-i (59.026 nəfər) üzrə isə faktiki qəbul baş tutub. Magistratura səviyyəsində isə 16.568 plan yerinə 14.104 nəfər (85% qəbul faizi) qəbul olub.

Dövlət sifarişli yerlərin sayının artırılması ilə bağlı islahatlardan bəhs edən T.Süleyman ümumi qəbul planının təxminən 50%-nin dövlət sifarişli yerlər olduğunu vurğulayıb. Bu da o deməkdir ki, hazırda qəbul olan hər iki tələbədən biri ödənişsiz əsaslarla təhsil alır.

O, təqdimatın yekununda ali təhsil pilləsi üzrə qəbul planı və faktiki qəbul olanların nisbətində toxunub.

“Bu il bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili), magistratura (rezidentura) və doktorantura səviyyələri üzrə ümumilikdə 80.000 qəbul planı verilib. Tələbə adını qazananlar isə təxminən 74 min nəfərdir. Növbəti illərdə qəbul planının daha da optimallaşdırılması istiqamətində işlər görməliyik. Bu da ciddi araşdırma və təhlil tələb edən məsələdir”, - nazirliyin rəsmi qəzeti onun sözlərindən sitat gətirir.

inkişaf dəstək proqramları ilə tamamlanır.

Azərbaycanda keçirilən ilk diaqnostik qiymətləndirmə tədbiri təhsil sisteminin inkişafı üçün vacib bir addımdır, lakin bu prosesin davamlı və effektiv olması üçün əlavə tədbirlərin görülməsi lazımdır. İlk növbədə, məktəbəqədər təhsil işçiləri üçün daimi peşəkar inkişaf proqramları təşkil olunmalıdır. Bundan əlavə, təhsil işçiləri üçün təlim və tədris resurslarına daha geniş çıxış təmin edilməlidir ki, onlar öz bilik və bacarıqlarını artırmaq üçün imkanlara malik olsunlar.

Bu qiymətləndirmə həmçinin məktəbəqədər təhsilin ümumi səviyyəsini artırmaq üçün cəmiyyətə

və valideynlərə də məsuliyyət verir. Valideynlər də təhsil işçilərindən yüksək keyfiyyət tələb etməlidir. Bu baxımdan, diaqnostik qiymətləndirmə təhsildə keyfiyyətin yüksəldilməsi üçün vacib bir alət ola bilər”.

Kamran Əsədov deyir ki, diaqnostik qiymətləndirmənin müsbət və mənfi tərəfləri var, lakin uzunmüddətli perspektivdə təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün bu cür tədbirlər mühüm rol oynayacaq və dünyə təcrübəsindən öyrənərək, Azərbaycanda da məktəbəqədər təhsilin daha yüksək səviyyəyə çatdırılması mümkündür.

Xalidə GƏRAY,
“Yeni Müsavat”

Rusiya Rəşt-Astara dəmir yoluna sərmayə qoymaq barədə hələ bir qərara gəlməyib. Bunu İran parlamentində tikinti komissiyasının rəhbəri Məhəmmədreza Rezayi Koçi deyib.

Onun sözlərinə görə, Rəşt-Astara dəmir yolu layihəsi mühüm strateji layihədir, lakin görünən odur ki, Rusiya zəruri resursların təmin edilməsi məsələsində problemlərlə üzləşib: “164 km uzunluğunda olan dəmir yolu xəttinin tikintisinə dair kommersiya və yekun müqavilə 2024-cü ildə imzalanmalı idi. Lakin Rəşt-Astara dəmir yolunun marşrutu və xəritəsi ilə bağlı mübahisələr yaranıb. Bir müddət sonra İran və Rusiya nümayəndələri arasında bu fikir ayrılıqlarının aradan qaldırıldığı açıqlansa da, layihə üzrə yekun müqavilənin imzalanması ləngiyir. Təəssüf ki, Rusiya hələ də son qərara gəlməyib, baxmayaraq ki, ilkin danışıqlar tamamlandı. Gecikmənin İranın ucbatından olmadığı aşkar olsa da, Rusiyanın layihədə texniki iştirakı müəmma olaraq qalır”.

Qeyd edək ki, Rəşt-Astara dəmiryol xətti Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin Qərb qolunun tərkib hissəsidir. 2000-ci ildə əsası qoyulan dəhliz Hindistanın Mumbay limanından çıxan yüklərin İranın Çabahar limanına, oradan isə Qəzvin-Astara xətti ilə Azərbaycana və Rusiyaya, həmçinin Avropaya çatdırılması nəzərdə tutulur. İndiyədək Qəzvin-Rəşt dəmiryol xətti istifadəyə verilib. Rəşt-Astara hissəsinin tikintisi üzrə Azərbaycanla İran 2018-ci ildə razılığa gəliblər, Bakının tikintiyə 500 milyon dollar kredit ayırmasına qərar verilib. Lakin Tramp administrasiyasının İrana qarşı sanksiyaları yenidən bərpa etməsi prosesin dayanmasına gətirib çıxarıb.

Bir qayda olaraq, layihəyə maraq göstərməyən Rusiya Ukraynadakı işğalçı müharibəyə başladıqdan sonra Qərbin ağır sanksiyalarına məruz qalıb, xarici ticarət əməliyyatlarını həyata keçirmək mümkünə hala gəlib. Buna görə də Moskva Şimal-Cənub Nəqliyyat Dəhlizinin inkişafını prioritet məsələ səviyyəsinə qaldırıb. Bu zaman dəhlizin Azərbaycan üzərindən keçən Qərb qoluna xüsusi diqqət yetirilir, çünki Şərq və Mərkəz qolları ilə müqayisədə o daha əlverişli, iqtisadi baxımdan daha səmərəlidir.

Hər üç qolla bağlı tədqiqat həyata keçirən “N.Trans Lab” beynəlxalq agentliyinin ekspertlərinə görə, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin genişləndirilməsi üzrə mövcud layihələr infrastruktur məhdudiyyətlərini ara-

dan qaldırmaq üçün yetərli deyil. Belə ki, dəhlizin hər iki quru marşrutu üzrə yükdaşımaların artırılmasına İran, Qazaxıstan, Türkmənistan-da dəmir yollarının, eləcə də Rusiya və Qazaxıstanın avtomobil yollarının aşağı ötürmə qabiliyyəti mane olur. Dəniz marşrutu hər iki ölkədə limanların ötürücülük im-

Qalan hissənin - 15,8 milyard dolların İrandakı infrastrukturun inkişafına yönəldilməsi zəruri sayılır.

Qərb qolunun iştirakçılarından Rusiya və Azərbaycanın nəzərdə tutulan layihələri maliyyələşdirmək imkanı və real iradəsi var. Lakin İran tərəfi barədə bunu söyləmək mümkün deyil.

veriləcəyi elan olursa da, il-yarımdan çox vaxt keçib, demək olar ki, heç bir real iş görülməyib. Bu vəziyyətin yaranmasına Rusiya İranı, İran da Rusiyanı ittiham edir. Belə ki, bu ilin iyununda **Rusiya Federasiyası Nəqliyyat Nazirliyinin Beynəlxalq Əməkdaşlıq Departamentinin direktoru Alek-**

kreditindən istifadə edə bilməsək, Rusiyanın Rəşt-Astara dəmir yolunda olması mənasız olacaq”. Nazir əlavə edib ki, İran layihəni başa çatdırmaq üçün lazım olan maliyyəni təmin etmək üçün digər mexanizmlərə, o cümlədən neft barter ticarətinə müraciət edə bilər. Xademinin sözlərinə görə, Xəzər

tirməyib. Böyük ehtimal, burada da maliyyə məsələsi rol oynayır. Belə ki, torpaq ayrılmasını həyata keçirmək üçün dəmiryol xəttinin keçdiyi ərazilərdəki torpaq sahiblərinə böyük həcmdə vəsait ödənməlidir. Belə görünür ki, Tehran bu vəsaiti ödəmək istəmir...

İqtisadçı Eldəniz Əmi-

“Rusiya Bakı üçün mühüm layihədən imtina edir” iddiası

164 km uzunluğunda olan dəmir yolu xəttinin tikintisinə dair kommersiya və yekun müqavilə 2024-cü ildə imzalanmalı idi, amma...

kanlarının məhdudluğu, İranda onlara dəmir yolu yarınlmalarının olmaması və Xəzər donanmasının bərbad vəziyyətdə olması səbəbindən çətinləşir.

Bu şəraitdə ekspertlər diqqətin Azərbaycandan keçən Qərb marşrutuna yönəldilməsini təklif edirlər. Belə ki, 2022 və 2023-cü illərdə Şimal-Cənub dəhlizi üzrə yükdaşımaların ümumi həcmi müvafiq olaraq 14,6 milyon və 17,6 milyon ton təşkil edib. Bunun 70 faizi Qərb qolu ilə daşınıb.

“N.Trans Lab” ekspertləri qərb dəhlizinin inkişafı planlarına düzəlişlər etməyi təklif edirlər. Onların fikrincə, 7,7 milyard dollarlıq investisiyalar onun 80-100 milyon ton yükötürmə qabiliyyətinə nail olmasına imkan verəcək. Bu yatırımın 157 milyon dolları Rusiya ərazisində layihələrə sərf oluna bilər. Azərbaycana 1,7 milyard dolların yatırılması təklif olunur ki, burada ən kapital tutumlu hissə əlavə magistral dəmir yolunun çəkilməsi və 244 kilometrlik Ələt-Astara hissəsinin elektrifikasiyası olacaq.

Yaxın Şərq boyu proksi siyasəti ilə əlaqəli on milyardlarla dollar xərcləyən Tehran öz ərazisindəki iqtisadi layihələri bir qayda olaraq tərəfdaşların hesabına maliyyələşdirməyə çalışır: Çabahar limanının genişləndirilməsi, Qəzvin-Rəşt dəmiryol xəttinin tikintisi layihələrində olduğu kimi.

İranın bu istəyinin nəticəsi olaraq 2023-cü ilin mayında Moskva ilə Tehran arasında “Şimal-Cənub” layihəsi çərçivəsində Azərbaycanla İran arasında Rəşt-Astara yolunun Fars limanlarına keçdiyi təmin edəcək dəmir yolu hissəsinin birgə tikintisinə dair saziş imzalanıb. Layihənin ümumi dəyəri 1,6 milyard avro hesablanır, bunun 1,3 milyard avrosunu Rusiya dövlətlərarası kredit kimi İrana ayırmalıdır. Nəzərdə tutulurdu ki, Rəşt-Astara xəttini Moskva və Tehranın, Astara (İran şəhəri) - Astara (Azərbaycan şəhəri) xəttini isə Moskva, Tehran və Bakı birlikdə inşa etsin.

Müqavilə imzalanan ərəfədə Rəşt-Astara xəttinin ən geci 2027-ci ildə istismara

sey Sapetko açıqlama verərək İranın Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi (ITC) çərçivəsində Rəşt-Astara dəmir yolu hissəsinin 20 faizdən az hissəsini dəmir yolu hissəsinin birgə tikintisi üçün layihə öncəsi işlərlə təmin etdiyini deyib: “Bütün 158 km-lik marşrut boyunca İran tərəfi hələlik layihəqabağı işlərə, yəni geodeziya, ölçmə, layihə hələndirmə, yerində işlər üçün 20 faizdən az, təxminən 30 km-ni təqdim etməyə hazırdır. Bu, kifayət deyil, ona görə də biz hələ ilkin mərhələdəyik”.

O, həmçinin qeyd edib ki, layihəqabağı tədqiqat işləri başa çatana qədər tikinti müqaviləsini yekun formada imzalamaq mümkün deyil, “çünki müqavilədə çoxlu texniki parametrlər olmalıdır”.

İyulda İranın nəqliyyat naziri Xeyrollah Xademi bildirib ki, lazım olan məbləğdə krediti ayırmasa, Rusiyanın İranın şimalında əsas dəmir yolu layihəsində iştirakına qadağa qoyula bilər, Onun fikirlərinə İRNA yayıb: “Rusiya

dənizi boyu yeni kommunikasiya marşrutunun əsas hissəsini İran tərəfi tamamlayacaq.

Oktyabrın 20-də isə İran parlamentində tikinti komissiyasının rəhbəri Məhəmmədreza Rezayi Koçi yuxarıda qeyd olunan açıqlamanı verib. Lakin səhəri günü İranın Rusiyadakı səfiri Kazem Cəlali Moskvanın Rəşt-Astara dəmir yolu tikintisi layihəsindən geri çəkildiyi ilə bağlı iddiaları təkzib edən açıqlama verib. Cəlali IRNA-ya müsahibəsində Rusiyanın meqalayihədən çıxması ilə bağlı mediada yayılan məlumatları inkar edərək, bunu “Tehran və Moskva arasındakı əlaqələrə qarşı psixoloji müharibə” adlandırıb.

O vurğulayıb ki, Qərb ölkələri İslam Respublikası ilə Rusiya arasında əməkdaşlıqla barışa bilmirlər, ona görə yalan(?) məlumatlar yayırlar. Səfir Rəşt-Astara dəmir yolu ilə bağlı son hadisələrdən danışaraq bildirib ki, ruslar bu layihə üçün kredit ayırmağa razılaşıblar. O iddia edir ki, kredit üzrə faiz dərəcəsi və dəmir yolu xəttinin tikintisinin vaxtı razılaşdırılıb.

Cəlalinin sözlərinə görə, ruslar 162 kilometrlik dəmir yolu marşrutunun hamısının mütəxəssislərin araşdırması üçün əlçatan olacağını gözləyirlər. Səfir etiraf edib ki, İran həqiqətən dəmiryol xəttinin keçdiyi ərazilərdə torpaq ayrılmasını həyata keçirməyib. Bildirib ki, layihənin əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Rusiya tərəfi əvvəlcə bütün torpaqların alınmasını, sonra isə araşdırmaların yekunlaşmasını gözləyir.

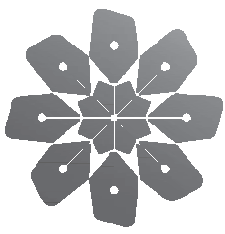
Bu isə o deməkdir ki, həqiqətən İran öz üzərinə düşən işləri vaxtında yerinə ye-

rovun “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, Rusiya və İran Rəşt-Astara dəmiryol xəttinin tikintisinə dair kredit sazişi imzalayıblar:

“Bu xəttə Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin əsas komponentlərindən biridir. Rusiya onun tikintisinə 1,3 milyard avro kredit ayırmağı üzərinə götürüb. Layihədə Azərbaycan da iştirak edir və öz infrastrukturunu təkmilləşdirir. Hazırda regionda çox fərqli geosiyasi vəziyyət yaranıb. Rusiya və İran ikisi də ağır sanksiyalar altındadır, buna görə də hər bir layihədə öz maliyyə maraqlarını maksimum qorumağa, hər bir layihədən maksimum faydalanmağa çalışırlar. Hər iki ölkənin çoxsaylı istiqamətlərdə investisiya layihələrinin icrasında çətinlikləri var və bu çətinliklər Rəşt-Astara layihəsinə də təsirsiz ötürmür. Xüsusilə Rusiyanın sanksiyaların dərinləşməsi səbəbindən daha böyük maliyyə problemləri var. Bu şəraitdə İranda birgə layihənin nisbətən arxa plana keçməsi təbii”.

İqtisadçıya görə, tərəflər arasında koordinasiya problemi də var: “Tərəflər keyfiyyətli koordinasiyanı təmin edə bilmirlər. Buna görə də yaranan anlaşmazlıqlar vaxtında aradan qaldırılır. Ola bilsin ki, Rusiya özü üçün əlavə üstünlüklər aldıqdan sonra layihənin maliyyələşməsinə başlasın. Çünki İranın infrastrukturunu çox aşağı səviyyədədir, dəhlizin keyfiyyətli işləməsi üçün çox böyük maliyyə tələb olunur. Rusiya bu vəziyyətdən yararlanaraq ilkin müqavilədəkindən daha çox güzəşt və imtiyaz əldə etməyə çalışa bilər”.

□ Dünya SAKİT, “Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə “Böyük Qayıdış”

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında əhalinin məşğulluq imkanlarının təmin olunması üçün əlavə tədbirlər planı hazırlanır. Bu barədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində qurumun tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyinin fəaliyyəti ilə bağlı tədbirdə məlumat verilib. Tədbirdə Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində işğaldan azad olunan ərazilərimizə köçürülən və köçürüləcək şəxslər üçün yeni məşğulluq imkanlarının yaradılması məqsədilə əlavə tədbirlər planı müzakirə edilib.

Əlavə tədbirlər planı ilə yanaşı, sosial tərəfdaşlarla işin gücləndirilməsi, işsiz şəxslərin peşə bacarıqlarının artırılması və yeni iş yerlərinin yaradılmasının təşviqi ilə bağlı məsələlərə də toxunulub.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səhil Babayev Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı sakinlərin sosial dəstək, həmçinin aktiv məşğulluq tədbirləri ilə əhatə olunmasının başlıca vəzifələrindən biri olduğunu vurğulayıb.

Məlumatla görə, azad olunan ərazilərdə əlavə tədbirlərin icrası həmin ərazilərdə məşğulluq imkanlarının artırılmasına, dayanıqlı məskunlaşmaya xidmət edəcək. Tədbirdə həmçinin özünüməşğulluq proqramının səmərəliliyinin artırılması məqsədilə klasterlərin təşkili və proqram üzrə istehsalat və xidmət zərfləri üzrə rəqəmsal monitorinqlərin keçirilməsi təklifləri müzakirə edilib.

Hazırda işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun 3 şəhərində (Laçın, Füzuli, Şuşa) və 4 kəndində azərbaycanlıların məskunlaş-

dırılması təmin edilib.

Böyük Qayıdış çərçivəsində qədim Azərbaycan şəhəri Xocalıda da məskunlaşdırma qismən həyata keçirilib, Xankəndi şəhərində də bu proses davam etdiriləcək, keçmiş məcburi köçkünlər öz evlərinə dönəcəklər.

Əslində köç prosesində hansı prinsiplər nəzərə alınmalıdır? Hər sakin Qarabağın arzuladığı bölgəsinə köç edə bilərmi?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, Qarabağa qayıdış böyük və ağır bir prosesdir. Onun sözlərinə görə, burada əsas prinsip kimi dövlət və xalq birlikdə hərəkət etməlidir: “Dövlət öz işini görməlidir - böyük bir ərazidir, infrastruktur qurulmalıdır, bərpa və yenidənqurma işləri getməlidir. Bu işlər dövlətin üzərindədir. Bəzi xarici dövlətlər və təşkilatlar da buna dəstək verirlər. Amma əsas yük Azərbaycan dövlətinin üzərində olmalıdır. Böyük miqyasda işlər aparılmalıdır. Oradakı bərpa işləri, evlərin tikilməsində əhalinin, geri qayıdan insanların əməyindən, imkanlarından istifadə olunmalıdır. Binalar, böyük

Böyük Qayıdış

YENİ ÜSAVAT
N 193 (8566) 23 oktyabr 2024

“Həm öz arzularını gerçəkləşdirərlər, həm dövlətin işi yüngülləşər”

Köç prosesində hansı prinsiplər nəzərə alınmalıdır?

müddətə insanlarımızın ora köçürülməsinin şahidi olduq. Bu, Azərbaycanın güc-qüvvətinin göstəricisidir. 3-4 il sonra artıq böyük qayıdış baş verib. Cəbrayıl, Şuşada, Zəngilanda, ayrı-ayrı yerlərdə köç həyata keçirilir. Ən sürətli formada proses reallaşdırılır. Amma bu işdə dövlətlə yanaşı, özəl sektorun da iştirakı önəmlidir. Bu gün iş adamları, şirkətlər o ərazidə bərpa-quruculuq işlərində iştirak etmək istəyir. Dövlətin işi kifayət qədər ağırdır, çoxdur. İş bölgüsünün aparılmasına ehtiyac var. Bəzi bölgələrdə bu iş həyata keçirilir. Amma bunun daha da genişləndirilməsinə ehtiyac var”.

Millət vəkiliin sözlərinə görə, prosesin sürətləndirilməsi üçün işğaldan azad edilmiş yerlərdə yeni iş yerlərinin açılması mütləqdir. C.Məmmədov hesab edir ki, biz qısa müddətdə böyük qayıdışı təmin edə bilərik: “Bu gün proseslər çox sürətlə həyata keçirilir. Lazmi bütün addımlar dövlət tərəfindən atılır. İnsanlarımızın qısa müddətdə ora qayıtması üçün bütün şərait və imkanlar yaradılıb. Biz bu işləri də başladığımız kimi, sürəti azaltmadan davam etməliyik. Bu işlərdə öz töhfəmizi proseslərə verəcəyik. Atmalı olduğumuz addımları atırıq”.

müəssisələr dövlət tərəfindən tikilir. Bununla paralel, insanlara da şərait yaradılmalıdır ki, öz evlərini tiksinlər. Xüsusilə də insanlara həyət evlərinin tikilməsinə şərait yaradılmalıdır. Həm insanlar öz arzularını həyata keçirər, həm dövlətin işini yüngülləşdirər, həm də prosesi tezləşdirər”.

A.Nağı hesab edir ki, əgər bu qədər evin tikilməsi, insanların ora köçürülməsi, sadəcə, dövlətin üzərində qalarsa, bu, işin sürətinə mənfi təsir göstərəcək: “Təbiidir ki, müəyyən qaydalar gözlənilməklə, həmin ərazinin əməyindən, imkanlarından istifadə olunmalıdır. Binalar, böyük

bilər. Çünki küçələrin uzunluğu, ərazinin baş planı burada əsas götürülməlidir. Dövlətin planına uyğun olaraq işlər getməlidir. Pərakəndə və şəxsi zövq əsasında tikinti işləri həyata keçirilə bilməz”.

A.Nağının sözlərinə görə, ikinci vacib məqam Qarabağda iş yerlərinin açılmasıdır. Müsahibimiz deyir ki, partiya olaraq işğaldan azad edilmiş ərazilərdə olublar, əksər rayonlara gedib, insanlarla danışıblar: “İnsanlarımız onlara yaradılan şəraitdən, ev-əşikdən, doğma torpaqlara qayıtmaqdan razıdır. Kommunal şərtlər də qayda-

sındadır. Çatmayan yeganə şey iş yerlərinin olmamasıdır. Ona görə də hesab edirəm ki, böyük qayıdış prosesi paralel olaraq iş yerlərinin açılması ilə də müşayiət olunmalıdır. İnsanlar ora qayıdarkən iş yerləri ilə təmin olunmalıdır ki, əlavə iş yerləri axtarmasınlar, maddi qayğıları olmasın. Ən vacib məsələ həm də budur”.

Deputat Ceyhun Məmmədov isə “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, bu gün ölkədə böyük qayıdışla bağlı ciddi işlər görülür və Prezident İlham Əliyev özü buna nəzarət edir: “Planlaşdırığımızdan da daha qısa

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Sevinc TELMANQIZI

Dünya üçün “X günü” - sosial şəbəkənin sonu?

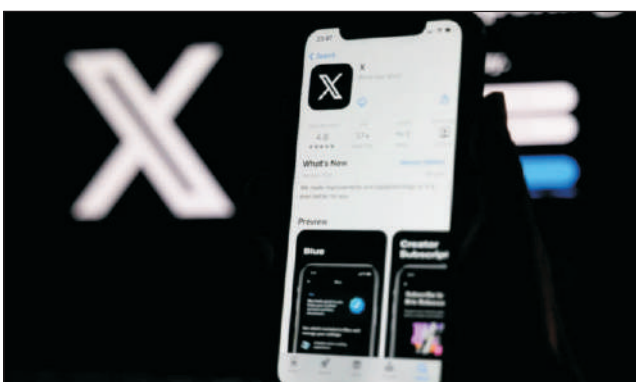
İlon Maskı hüquqi aspektdə cəzalandırmaq asan olmaya bilər, amma texniki baxımdan bu mümkündür

“Megaupload” və “Mega fayl” hosting xidmətlərinin təsisçisi, alman əsilli fin sahibkar Kim Şmits hesab edir ki, amerikalı milyarder İlon Maska məxsus X sosial şəbəkəsi Kamala Harrisin prezident seçkilərində qalib gələcəyi təqdirdə fəaliyyətini dayandıracaq.

O, sosial media səhifəsində yazıb: “Harris qalib gəlsə, X öləcək”.

Qeyd edək ki, İlon Mask ölkədə davam edən seçki kampaniyasının qızğın dövründə gözlənilməz bəyanat verib. Sahibkar Donald Trampa dəstəyin hələ təmin edilmədiyi ştatlardan Respublikaçılar Partiyasının namizədinə səs verən hər kəsə 100 dollar ödəməyə vədəd.

Maskdan pul müdafiə etmək üçün seçicilər respublikaların seçki proqramının əsas bəndlərini əks etdirən “Söz azadlığı və silah daşıma hüququ haqqında” petisiyaya imza atmalıdırlar. Tramp kampaniyasının məqsədi bu sənəd altında potensial tərəfdarların 1 milyon imzasını toplamaqdır.

İlon Maskın qurulmasına yardım etdiyi siyasi fəaliyyət komitəsi də son həftələrdə Donald Trampı dəstəkləmək üçün xərcləri artıraraq, ilk növbədə tərəddüd edən ştatlara milyonlarla dollar xərcləyib. Bunun üçün komitə ABŞ-ın əsasən tərəddüd edən ştatlarına milyonlarla dollar xərcləyib.

Daha əvvəl Mask bildirmişdi ki, o, meritokratiyanı (sosial mənşəyindən və maliyyə sərvətindən asılı olmayaraq rəhbər vəzifələrdə ən bacarıqlı şəxslərin tutduğu idarəetmə prinsipi) və şəxsi azadlığı müdafiə edən namizədləri dəstəkləmək məq-

sədi daşıyan siyasi fəaliyyət komitəsi yaradıb. Bununla yanaşı, sahibkar ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Trampın seçki kampaniyasına dəstək məqsədilə ayda 45 milyon dollar ayırmağı planlaşdırdığı barədə məlumatları təkrar edib. Siyasi fəaliyyət komitəsi avqustun ortalarında, yay aylarındakı sükot dövrü bitəndən bəri təxminən 33 milyon dollar xərcləyib. Komitə Demokrat namizəd Kamala Harrisin “radikal” adlandırılan Trampı sərhədi qoruyacaq namizəd kimi təsvir edən məktubları göndərib. Komitə son günlər tərəddüd edən ştatları

hədəf olaraq onlayn reklam xərclərini də artırıb. Mask daha əvvəl bildirib ki, onun əsas məqsədi sözügedən ştatlarda Trampa səs verməyə daha çox seçici cəlb etməkdir.

ABŞ-da prezident seçkiləri noyabrın 5-də keçiriləcək. Seçkilərdə Demokratlar Partiyasını hazırkı vitse-prezident Kamala Harris, Respublikaçılar Partiyasını isə keçmiş prezident Donald Tramp təmsil edəcək. Harris hakimiyyətə gəlsə, bu iddialar nə qədər doğrudur?

Politoloq Elxan Şahinoğlu deyir ki, Kamala Harris hakimiyyətə gəlsə, İlon Maska problem yaratmayacaq: “İlon Mask sıradan bir iş adamı deyil, iri layihələri var. Amerika üçün böyük vergi ödəyicisidir. Eyni zamanda ABŞ-da prezident bütün məsələləri həll edə bilməz. Kiminsə fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq təkca prezidentin verə biləcəyi qərar deyil. Ən azından ABŞ-ın məhkəmə sistemi buna imkan verməz. Ona görə də hesab edirəm ki, Kamala Harrisin İlon Maskdan xoşu gəlməyə, prezident

seçilsə, onun biznes layihələri nə mane ola bilməyəcək.

İlon Maskın layihələri başqa ölkələrdə problemlərlə üzləşə bilər. Bunların bir çoxu ABŞ-da mərkəzləşib. Amerikanın özündə də bəzən belə problemlər yaşanır. Məsələn, Facebookla bağlı belə bir hal yaşanmışdı. Hətta Mark Zukerberqi konqresdə dinləmələrə dəvət etmişdilər. O bəzi məsələlərə görə üzrxahlıq da etmişdi. Bu, İlon Maskın da başına gələr. Konqresdə demokrat çoxluğu Maska problem yaratmaq istəsə, o istiqamətdə nə edə bilərlər. Dinləmələr olar, ona çətin suallar verilə bilər. Amma yəni də İlon Maskın fəaliyyətinə mane ola bilməzlər. ABŞ-da balans sistemi var. Bu sistem imkan vermir ki, hakimiyyətdə olan istədiyi qərar versin. Müstəqil məhkəmə sistemi də prezidentin səlahiyyətlərini artırır.

ABŞ-ın xarici siyasətində Azərbaycan və digər ölkələrə qarşı ikili standart ola bilər. Məsələn, işğal dövründə heç zaman işğalçını pisləmədilər, Azərbaycana dəstək vermədilər. Torpaqlarımız azad edildikdən sonra isə Azərbaycan əleyhinə əhval-ruhiyyə formalaşdı. Halbuki Ukrayna mövzusunda həssaslıq göstərirlər, onun ərazi bütövlüyünü dəstəkləyirlər. Biz bunu bilirlik. Amma ABŞda xili siyasətdə ikili standartdan

çıxış edə bilmirlər. Çünki sistem elə qurulub ki, balans pozmaq olmaz. Tramp prezident olanda istədi ki, təkbaşına qərarlar versin, nəyisə məhdudlaşdırın və s. Onda dərin dövlət siyasəti işə düşdü və Dövlət Departamentində kütləvi istefalar başladı. Bu, Trampa təzyiq vasitəsi idi ki, təkbaşına qərarlar verməsin. İlon Mask zəkası olan bir insandır. Sifirdən görün nələr yaradıb. Sıradan bir Amerika vətəndaşı üçün bu böyük şeydir. Bu yerə zəkası hesabına gəlib. Bir telefon icad edib ki, onu günəşin altına qoyursan enerji yığır. Elektromobilləri dünya bazarına ilk dəfə o çıxardı. Belə bir insana qarşı təzyiq mexanizmini hərəkətə gətirmək mümkün olmayacaq. Bir şərtlə ki, Mask qanunları pozmasın, vergisini vaxtında ödəsin”.

İKT sahəsində 20 ildən çox təcrübəsi olan iş adamı Mehman Xəlilov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a bildirib ki, X sosial şəbəkəsi hüquqi şəxsdir və onun fəaliyyətinə qadağa qoyula bilər: “Məhdudiyyətlərin tətbiq olunması mümkündür. Amerikada qadağa qoyulsa, fəaliyyətini sonlandıra bilər. Burada hər şey siyasi gedişatdan asılıdır. Texniki baxımdan hər şey mümkündür”.

Şahən RƏHİMLİ, Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 193 (8566) 23 oktyabr 2024

Oktyabr

Hər gün kofe içmək üçün 5 səbəb

Amerika Birləşmiş Ştatlarında 18 yaşdan yuxarı əhalinin 54%-i hər gün kofe içir. Araşdırmalara görə, kofeinin beynə, dəriyə və bütün vücuda bir çox xeyri var.

Hər gün kofe içmək üçün göstərilən 5 səbəbi təqdim edir:

1. Meyvə və tərəvəzdə də antioksid var, amma insan bədənini antioksidə ən çox kofe içərkən əldə edir. Antioksidant maddələri sizin daha xoşbəxt hiss etməyinizi təmin edir;

2. Kofeinin təkə qoxusu sizi stressdən uzaqlaşdırmağa kömək edə bilər. Seul Universitetində aparılan araşdırmaya görə, az yatdığı üçün stressə girən insanlar kofe qoxusunu hiss etdikdə proteinlərində dəyişiklik olur;

3. Kofe parkinson xəstəliyinin simptomlarını da azaldır. "Science Daily" jurnalında yazılan məqalədə parkinson xəstələrinin davamlı olaraq kofe içdiyi zaman hərəkətlərinə daha rahat nəzarət edirlər. Eyni zamanda kofe içmək parkinson xəstəliyi riskini də azaldır;

4. Kofe intihar riskini də azaldır. Harvard Xəlf Sağlığı Məktəbində aparılan araşdırmaya görə kofeinin həm də antidepressant təsiri var;

5. Kofe sizi daha atletik edir. Kofenin qan axışındakı yağ asidlərinin miqdarını artırır. Bunun sayəsində məşq üçün lazım olan karbohidrat maddəsini yığmağınıza kömək edir.

Antibiotiklər təsirini itirir, 40 milyon adam ölə bilər

Müasir tibb narahatedici bir tendensiya ilə üzləşib - antibiotiklərin effektivliyi sürətlə azalır. Bunun səbəbi dərmanlara qarşı davamlı olan mikroorqanizmlərin sürətlə artan sayıdır. Bu barədə Paul Erlix İnfeksiyon Terapiya Cəmiyyətinin prezidenti Matias Plets deyib. "Biz müasir tibb nailiyyətlərini itiririk və penisillinin kəşfindən əvvəlki dövrə qayıdırıq", - deyə ekspert təəssüflənib. Ekspertlər antibiotiklərin effektivliyinin azalmasının iki əsas səbəbini qeyd edirlər: COVID-19

Saudiyyə Ərəbistanında ilk dəfə suyun altında nikah mərasimi keçirilib

Saudiyyə Ərəbistanında ilk dəfə cütlük nikahlarını Qırmızı dənizdə suyun altında rəsmiləşdiriblər. Bu barədə NDTV məlumat verib. Belə ki, Həsən Əbu Əl-Ola və nişanlısı Yasmin Daftardar Qırmızı dənizdə su altında üzüklərini taxaraq nikahlarını rəsmiləşdirən ilk cütlük kimi tarixə düşüblər. Nikah mərasimi ilə yanaşı, cütlük sualtı şənlik də hazırlayıb.

Konor Makqreqor mərcdə 500 min dollar uduzub

İrlandiyalı döyüşçü Konor Makqreqor yenidən mərc edərək böyük məbləğ itirib. Konor Frensis Nqannu və Renan Ferreyra döyüşündən əvvəl ikincini dəstəklədiyini və onun qələbəsinə inandığını bildirib. O, həmin döyüşdə Renan Ferreyranın qələbəsinə 500 min dollar mərc edib. İntuisiyanı irlandiyalı yandırdı və Nqannu rəqibini ilk raundda məğlub edib. Bu, Konorun idman yarışlarına ilk mərci deyil. O, əvvəllər Xorxe Masvidal və Neyt Diaz arasındakı döyüşə eyni məbləğdə mərc qoyub. Amma həmin vaxt Konor qazanmağı bacarıb.

pandemiyasından sonra turist səfərlərinin kəskin artması və hətta adi grip, ya KRVİ-nin (kəskin respirator virus infeksiyaları) müalicəsi üçün əsassız antibiotik qəbulunun artması.

Alimlərin proqnozları ürekaçan deyil: əgər tendensiya davam edərsə, 2050-ci ilə qədər dünyada antibiotiklərə davamlı infeksiyalardan təxminən 40 milyon insan ölə bilər. Artıq bu gün Avropa İttifaqında bu rəqəm ildə 35 min ölümü keçib.

Yeni antibiotiklərin çatışmazlığı və tədqiqatlara kifayət qədər maliyyə ayrılması vəziyyəti daha da ağırlaşdırıb. Son 18 ildə cəmi 12 yeni preparat təsdiq edilib.

Soğanı belə etmək lazımdır

Soğanın sağlamlığa faydaları çoxdur. Həm çi, həm də bişmiş halda tərkibindəki vitaminlər və antioksidantlar sayəsində immunitet sistemini gücləndirir və müxtəlif xəstəliklərə qarşı qoruyucu təsir göstərir. Soğanı çi və ya yüngül bişmiş etmək daha faydalıdır. Çiy soğan xüsusilə kükürd birləşmələri və antioksidantlarla zəngindir ki, bu da immunitet sistemini gücləndirməyə kömək edir. Zeytun yağı və ya limon suyu ilə hazırlanan salatda istifadə edildikdə həzm sistemində də fayda verir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dış minası bədəninizdəki ən sərt şeydir.
- * Burnunuzla baş barmağınız eyni boydadır.
- * Dışləriniz doğumunuzdan 6 ay əvvəl meydana gəlməyə başlayır.
- * Bədəninizin 30 dəqiqədə itirdiyi istiliklə iki litr suyu qaynada bilərsiniz.
- * Hər bir ayağınızda təxminən bir trilyon bakteriya var.
- * Ortalama bir yuxu 2-3 saniyə davam edir.
- * Yeməyin ağzınızdan mədənizə çatması yeddi saniyə davam edir.
- * Mədə turşunuz bir ülgücü ərində biləcək gücdədir.
- * Bir cüt ayaqda 250 000 tər vəzi var.
- * Ayaq baş barmağınızda iki sümük olmasına qarşılaşdığınız dörd barmağınızda üç sümük var.
- * Ortalama bir qadın ortalama bir adamdan 12,5 sm qısadır.
- * Bətxoven son əsərini kar halda bəstələyib.
- * Eyfel qülləsinin hazırlanmasında 6400 ton ağırlığında 18.100 ədəd dəmir parçasından istifadə edilib.
- * İnsan orqanizmindəki bütün damarların uzunluğu 15 min km-dir.
- * Bir futbolçu topa hər dəfə başı ilə vuranda, beynində min hüceyrə ölür.
- * İnsanın başında orta hesabla 30.000-100.000 ədəd saç var. Hər gün onlardan 100-ü tökülür.
- * Amerikalıların 60 faizi ölkələrini xəritədə tapa bilmir.
- * Dünyadakı kişilərin 10, qadınların isə 8 faizi solaxaydır.
- * Qədim Çində valideynlərin ad günündə verilən ən yaxşı hədiyyə tabut hesab olunurdu.
- * Günəş sistemində daxil olan bütün planetləri bir tək Yupiterin içinə sığdırmaq mümkündür.
- * Britaniya kraliçasının imperiya tacında düz 1783 brilyat qaş düzülüb. Onların arasında ən məşhuru 309 karatlıq "Afrika ulduzu"dur.
- * Heç bir kağız vərəqini yeddi dəfədən artıq bərabər qatlamaq mümkün deyil.
- * Kişilər qadınlara nisbətən üç dəfə çox intihar edirlər. Ancaq qadınlar kişilərdən üç dəfə artıq intihar cəhdi edirlər.

Bananı bu qidalarla yemək sağlamlığa zərərdir

Dünyanın ən məşhur meyvələrindən biri olan banan çox dadlı və qida dəyəri ilə məşhurdur. Bununla belə, çox adam bilmir ki, bananların digər məhsullarla bəzi birləşmələri təkcə faydasız deyil, həm də bədən üçün potensial zərərli ola bilər.

Bananları süd və ya qatıqla birləşdirmək olmaz. Xüsusən də smoothies və desertlərdə çox vaxt onlardan birlikdə istifadə edirlər. Bununla belə, dietoloqlar xəbərdarlıq edirlər ki, bu birləşmə bezi insanlarda həzm problemlərinə səbəb ola bilər. Bananların tərkibində çoxlu nişasta var ki, bu da süd zülalları ilə birləşdikdə həzm prosesini ləngidə və mədədə ağırlıq hissi yarada bilər.

Bundan əlavə, bu birləşmə bağırsaqlarda sağlamlıq üçün potensial zərərli olan toksinlərin meydana gəlməsinə şərait yaradır.

Digər şəkərli qidalarla birlikdə və ya dərhal sonra banan yemək qan şəkərinizin səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb ola bilər. Bananların özündə əhəmiyyətli miqdarda təbii şəkər var və şirniyyatların əlavə istehlakı mədəaltı vəziyyə həddindən artıq stress yarada bilər. Bu birləşmə diabetli və ya bu xəstəliyə meyilli insanlar üçün xüsusilə arzuolunmazdır.

Bananları qazlı içkilərlə birləşdirmək mədədə narahatlıq və şişkinliyə səbəb ola bilər. İçkilərdəki karbon qazı banan lifi ilə birləşərək bağırsaqlarda fermentasiya proseslərini artıraraq, artıq qaz əmələ gəlməsinə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, ekser qazlı içkilərin yüksək şəkər tərkibi banandakı təbii şəkərlərlə birləşərək, maddələr mübadiləsinə zərərli təsir göstərə biləcək həddindən artıq şirənlik yaradır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500